Ը. ՏԱՐԻ 2235 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 21 ՄԱՐԳԱՑ 4383 27 ՅՈՒՆԻՍ 1891 2 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible]	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր Թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց Թղթատարի ծախք միօրինակ	Ղրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ յօդուած գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆԻՍ 27/9 ՅՈՒԼԻՍ 1891

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Ազգային Ժողովը իւր նոր նստաշրջանին երկրորդ նիստը պիտի ընէ վաղը, հետեւեալ Օրակարգով.

Ա. Տեղեկագիր երկամեայ պաշտօնավարութեան Ազգային Վարչութեան Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց.

Բ. Հաշուեցոյց Ազգ. Կեդր. Սնտուկի նախընթաց երկու տարիներու.

Գ. Ընտրութիւն Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց։

Ինչպէս Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց կողմէ յայտարարուեցաւ անցեալ նստին մէջ, Ազգ. Վարչութիւնը պատրաստած է իւր համարատուութիւն, և ամենայն պարտաճանաչութեամբ պիտի մատուցանէ վաղուան նստին։ Տարակոյս չունինք թէ Վարչութեան այս փոյթեռանդն հոգածութիւն իւր սահմանադրական պարտաւորութիւն կատարելու մասին՝ պիտի գնահատուի անխտիր ամեն երեսփոխանաց կողմէ, մինչեւ իսկ անոնց կողմէ որք այս կամ այն մասնաւոր խնդրոյ վրայ տարբեր կարծիք ունեցած լինին։ Եւ այս գնահատութիւն ապագայ Վարչութեանց համար գրգիռ մը կրնայ լինել յաւարտ իրենց պաշտօնավարութեան կանոնաւոր համար տալու զիրենք ընտրող պատուարժան մարմնոյն։

Եթէ այս խնդրոյ վրայ կարծիքներ չեն կրնար բաժնուիլ, կայ սակայն ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր խնդիր մը որոյ վրայ թերեւս երկու տարբեր կարծիքներ արտայայտուին վաղուան նստին մէջ։ Պէ՞տք է անմիջապէս փոխել Վարչութիւնն և նոր մ՚ընտրել։ Իրաւ, Սահմանադրութիւնը կ՚ըսէ թէ Ազգ. Ժողովը՝ երկամեայ նստաշրջանն ապրիլի վերջը բանալով՝ մայիսի սկիզբը կը նորոգէ Վարչութիւնը։ Բայց Սահմանադրութիւնը թէ՛ Կրօնական և թէ Քաղաքական Ժողովոց համար զատ զատ կը տրամադրէ թէ երկու տարի կը պաշտօնավարեն, և իրենց անդամք անմիջապէս վերընտրելի չեն այս պաշտօնին, թէեւ ուրիշ ազգային պաշտօնի մէջ կրնան գործածուիլ մինչեւ երկու տարի։ Արդ, ներկայ Վարչութեան պաշտօնավարութեան երկամեայ շրջանին ճշդիւ լրացած չլինելն ո՛չ ումեք գաղտնիք է։ Յայտնի է թէ արդի Վարչութիւնն որոշեալ ժամանակէն ուշ ընտրուեցաւ, և ամիսներով չկրցաւ պաշտօնին ձեռնարկել՝ վաւերացման յապաղելուն պատճառաւ, որով առնուազն վեց ամիս կորսուեցաւ, որոյ միջոցին արդի Վարչութիւնը պաշտօնի վրայ չէր գտնուեր։ Եւ յետոյ, ո՞վ կ՚անգիտանայ կազմալուծեալ շրջանն, երբ պարագայից բերմամբ չկրցաւ գումարուիլ այս Վարչութիւն։

Բայց եթէ այս վերջին կէտ ի բաց առնուի, ենթադրելով թէ նոյն պահուն՝ դէթ անուանապէս՝ Վարչութիւնն ի պաշտօնի էր, տակաւին անհերքելի կը մնայ թէ որոշեալ ժամանակէն աւելի քան վեց ամիս ետքը (ճշդ. թուականները կրնան ստուգուիլ Պատրիարքարանի դիւանատունէն) պաշտօնի սկսաւ այս Վարչութիւն։ Եւ որովհետեւ Սահմանադրութիւնը կ՚ըսէ թէ Վարչութեան հրաժարականը կ՚ընդունուի յետ երկամեայ պաշտօնավարութեան, արդի Վարչութեան հրաժարականն ընդունելու համար սահմանադրական այդ պայման իրագործուած չէ տակաւին, կ՚ըսեն կարգ մը երեսփոխանք։ Եթէ Սահմանադրութեան տառին պիտի հետեւինք, դեռ ևս կարելի և ներելի է և մինչեւ իսկ պէտք է անմիջապէս չընդունել արդի Վարչութեան հրաժարականն։

Ազգ. Վարչութիւնը, փութալով իւր համարատուութիւնը պատրաստել և ներկայացնել վաղուան նստին, կը փափաքի օր յառաջ գործէ քաշուիլ. զի իւր անդամք, մանաւանդ Քաղաքական Ժողովոյ անդամք, իրենց կրճատեալ պաշտօնավարութեան միջոցին իսկ չափէն աւելի յոգնած լինելու յայտարարութիւն կ՚ընեն։ Բայց եթէ Սահմանադրութեան տառն անպատճառ չի հարկադրեր զմեզ վարչականաց խնդրած արձակումն անմիջապէս շնորհելու, ընդհանուր նկատողութիւնք եւս կրնան ի մէջ բերուիլ որով թերեւս Ազգային Ժողովը հարկ դատէ պատուիրել արդի Վարչութեան որ ժամանակ մ՚եւս շարունակէ վարել գործերն։

Հա՞րկ է յիշեցնել այն դժուարին հանգամանքներ յորս պաշտօն վարեց արդի Վարչութիւնը։ Խնդիրներ սերտուեցան և մշակեցան, անձեր ճանչուեցան, յարաբերութիւններ հաստատեցան ու բանակցութիւններ կատարեցան, և հազիւ թէ այս աշխատանաց արդիւնքը տեսնել կ՚ակնկալուի, Վարչութիւնը կը հարկադրի հրաժարիլ։ Նաեւ, կարելի չէ անտեսել թէ՝ ցայս վայր յարաբերական խնդրովք պարապեալ՝ Վարչութիւնը սակ ներքին գործերով, զանազան հաստատութեանց նիւթական և բարոյական վիճակով զբաղելու ժամանակ չունեցաւ։ Եւ սակայն, ցոյց տուած հոգածութիւնը, ձեռնհասութիւնն և բարեյօժարութիւնը գրաւական մ՚են թէ այս ներքին պէտոյից գոհացման, այս հաստատութեանց վերականգնման և զարգացման նուիրեալ իւր աշխատութիւնք աւելի կրնան արդիւնաւորիլ։ Այսպիսի փորձառու մարմին մը ժամանակ մը եւս ի գլուխ ազգային գործոց թողուլ սահմանադրական տեսակէտով անպատեհութիւն չպատճառելէ զատ, չափազանցել չէ յուսալ թէ իրապէս օգտակար ալ կրնայ լինել։ Իրաւ, ամեն ժամանակէ աւելի Սահմանադրութեան տառին փարելու հակում մը կ՚երեւի մեր մէջ։ Ասոր դէմ առարկութիւն չունինք։ Բայց մինչ շատ մը երեսփոխաններու այնպէս կը թուի թէ երկամեայ տեւողութեան պայմանը տառական կերպիւ չէ կատարուած արդի Վարչութեան մասին, միւս կողմէ անժխտելի է թէ կնճռոտ հանգամանաց մէջ Տէրութեան և Ազգին վստահութիւնը մեծաւ գործունէութեամբ և ուղղամտութեամբ շահած այսպիսի Վարչութիւն մը քիչ ժամանակէն ձեռք բերել յուսալի չէ։ Զի յաջորդ Վարչութիւնն, ո՛րչափ ալ արժանաւոր և կարող տարրէ կազմուի, անշուշտ ժամանակի պիտի կարօտի նոյն յարաբերութիւններն հաստատելու, նոյն խնդիրները նոյն աստիճան մշակելու և նովին չափով վստահութիւն գրաւելու երկուստեք։

Եւ այս նկատողութիւն աւելի ընդհանուր նկատողութեան մը կ՚առաջնորդէ զմեզ, այսինքն թէ Սահմանադրութեան այն տրամադրութիւն որով Վարչութիւնն երկու տարւոյ համար եւեթ կը կազմուի և իւր անդամք վերընտրելի չեն, թէեւ ազգային գործոց ուղղութեան վրայ խիստ հսկողութիւն (քօնդրոլ) հաստատելու նպատակաւ յօրինուած, բայց իրօք գործնական և փորձ մնաց հրաշակերտ մը չէ եղած։ Տուեալ միջավայրին մէջ գործելու համար, անձնիւր Վարչութիւն ամիսներու կը կարօտի նախ իւր գործունէութեան կառանը ճանչելու համար, ներքին և կառավարական յարաբերութիւններ հաստատելու համար, խնդիրներու անցեալն և արդի վիճակը սորվելու համար, մանաւանդ զի Վարչութեան անդամներ այն երկու տարւոյ միջոցին իրենց անձնական զբաղումները չպիտի թողուն, և հազիւ շաբաթը մէկ անգամ պիտի գումարին։ Փորձառութիւնը կը ցուցնէ թէ երկամեայ պաշտօնավարութեան գրեթէ կէսը կ՚անցնի այս նախնական աշխատութեանց մէջ, և ենթադրելով թէ չծագին բացառիկ պարագայք՝ նման անոնց որք այնքան ժամավաճառ ըրին արդի Վարչութիւնն, հազիւ ուրեմն երկրորդ տարւոյն մէջ Վարչութիւնը կը սկսի իւր հանրօգուտ նկատած խորհուրդներն իրագործել։ Եւ ահա կուգայ կը հասնի սահմանադրական պայմանաժամն, և դեռ ևս իւր խորհրդոց արդիւնքը չտեսած, Վարչութիւնն ամեն բան ըստ մեծագոյն մասին թերատ վիճակի մէջ կը հարկադրի թողուլ իւր յաջորդին, որ բնականապէս իրեն յատուկ կարծիքներ ու խորհուրդներ ունենալով, մինչեւ որ իրաց վիճակին մօտէն ծանօթանայ, նախորդին որոշմունք շատ անգամ երեսի վրայ կը մնան, սպասելով որ յաջորդին որոշմունք ևս շատ չանցած նոյն վիճակին մատնուին։ Այս նկարագիր որ իւր ընդհանուր գծերու մէջ ստոյգ է Վարչութեան համար, ոչինչ նուազ ստոյգ է անոր ստորադաս մարմնոց համար, —մանաւանդ Ուսումնական Խորհրդոյ համար։

Երկամեայ փորձառութենէ մը ետքը Սահմանադրութեան ինչ ինչ տրամադրութիւնք ո՛րչափ ևս թերի թուին և վերաքննութեան ենթակայ, (ինչպէս տրամադրած է նոյն իսկ Սահմանադրութիւնն,) այնու հանդերձ իւր արդի վիճակին մէջ տիրող օրէնք է Սահմանադրութիւնն, և ո՛և է տրամաբանութեամբ անկարելի է անոր բացորոշ պատուէրներուն հակառակ շարժիլ։ Բայց կարգ մը երեսփոխանաց այն կարծիք որուն արձագանգ տուինք այս յօդուածով վարչական պաշտօնավարութեան տեւողութեան մասին, սահմանադրական բացորոշ պատուէրի մը չի հակառակիր, և՝ ամեն պարագայի մէջ՝ ապահով ենք թէ Ազգային Ժողովը, հաստատելով Ազգ. Վարչութեան ցայսվայր օգտակար գործունէութիւնն և հանրային շահերէն եւեթ ներշնչուելով, պիտի կարենայ Սահմանադրութեան տառն և ոգին հաշտեցնել արդի կացութեան մասնաւոր պահանջմանց հետ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Երրեակ Նիզակակցութեան վեցամեայ նորոգման վրայ, ռուսական մի քանի կարեւոր թերթեր ժամանակն եկած կը համարին ֆրանքօռուսական բարեկամութիւնը պաշտօնական նիզակակցութեան մը վերածելու։

—Գերման լրագիրք ոմանք կ՚ըսեն թէ Վիլհէլմ Կայսեր ի Հոլանտա ուղեւորութեան քաղաքական միակ արդիւնքը պիտի լինի հաստատել և ամրապնդել Հոլանտիոյ չէզոքութիւնն, որով եւրոպեան պատերազմի մը ժամանակ Գերմանիա պիտի կրնայ արմունք ստանալ Հոլանտիոյ ճամբով։

—Վիլհէլմ Կայսր վաղը (ուրբաթ) պիտի այցելէ Լոնտոնի նաւային ցուցահանդէսն, և ոչ կիւրակի. կիրակնօրեայ հանգիստը ճշդիւ պահել պահանջող Անգլիացւոց զգացմունք այս կերպիւ կը յարգուին։

—Թէեւ եւրոպեան լրագիրք ոմանք զանազան տեղեկութիւններ հրատարակեցին Երրեակ Նիզակակցութեան նորոգման պայմաններուն վրայ, բայց կառավարական աղբիւրներէ կը յայտարարուի թէ քանի որ պայմանները գաղտնի պահել որոշուած է, ո՛չ մէկ լրագիր կրնայ իմացած լինել։ Առայժմ դիտուած չկայ Երրեակ Նիզակակցութեան Իտալիոյ վերաբերեալ պայմաններն հրատարակութեան տալու։ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ Նիզակակցութեան պայմանք հրատարակուած էին շատ տագնապալի պահու մը, և որոշ նպատակաւ մը։ Յայնմհետէ եւրոպեան կացութիւնը բարւոքեցաւ, և առ այժմ տեղի չկայ, կ՚ըսուի, Նիզակակցական դաշնագիրն հրատարակութեան տալու շահակից կառավարութեանց կողմէ։

—Ջարն զգածուած լինելով Երրեակ Նիզակակցութեան վեցամեայ նորոգումէն, հրաժարեր է ի Գերմանիա Վիլհէլմ Կայսեր փոխադարձ այցելութեան երթալու գաղափարէն, և նոյն պատճառաւ այս տարի Դանիա եւս պիտի չերթայ՝ իւր աներոջ ու զոքանչին քով։

—Ի Ռովեննա (Օհայօ, Միացեալ Նահանգք) ողբալի բախում մը տեղի ունեցաւ անցեալ ուրբաթ գիշեր ընդ մէջ ուղեւորական կառախմբի մը, որ կեցած էր կայարանին մէջ և վաճառաբարձ կառախմբի մը, որ լիաշոգի մտնելով ի կայարան, ամենայն սաստկութեամբ ընդհարեցաւ կեցած կառախմբին, գծերը բացուած չլինելով։ Իբր երեսուն անձինք անմիջապէս մեռան, և շատեր ալ վիրաւորեցան։ Ուղեւորք կը քնանային, և իրենց անկողնոյն մէջ ջախջախեցան շատեր։ Երկու կառախմբոց իրարու խառնուելէն ետքն, արհաւիրք կատարեալ եղան՝ ջարդուկոտոր եղած կառքերուն մէջ հրդեհ ծագելով, և այն արկածեալք որք բեկորներու տակ մնացած էին և չէին կրնար անմիջապէս ազատուիլ, ողջ ողջ այրեցան։

—Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը գործօն ծառայութեան մէջ գտնուող սպայից արգիլեց առեւտրական, սեղանաւորական և ճարտարական ընկերութեանց տնօրէն կամ վարչական խորհրդոյ անդամ լինել՝ առանց յատուկ արտօնութեան սպարապետին՝ Քէմպրիճի դքսին։

—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը եւս կը քննէ երկաթուղւոյ ընկերութեանց վարչական խորհուրդներուն և տնօրէններուն վերաբերեալ օրինագիծ մը։ Հանրային շինութեանց Նախարար Պ. Իվ Կիւյօ կը պահանջէ որ այս մարմնոց անդամք և տնօրէնք դեռ եւս չանուանուած ենթարկին կառավարական հաւանութեան, և կառավարութիւնն իշխանութիւն ունենայ զանոնք պաշտօնանկ ընելու։ Խորհրդարանական յանձնախումբը պիտի ընդունի այս առաջարկ։ Կ՚ըսուի թէ նախարարին նպատակն է այս պաշտօններէ դուրս թողուլ երեւելի հակահանրապետականներն և ամեն օտարազգիները։

—Պ. Կլատսթօն թէեւ ինք անձնապէս աղէկ է այժմ, բայց մեծ սուգի մէջ է, զի անցեալ շաբթու կորոյս իւր կրտսեր որդին Պ. Ուիլիըմ Հէնրի Կլատսթօն։

—Վառնայի օրթոտոքս մետրապոլիտն հրաժարական տուաւ, որ ընդունուեցաւ, և այժմ երեք ընտրելիք կան, որոց մէջէն պուլկար կառավարութիւնն ընտրութիւն պիտի ընէ։ Անոնք են Նիկոպոլսոյ նախկին մետրապոլիտը, Ռոսի նախկին մետրապոլիտն և Վիեննայի օրթոտոքս եկեղեցւոյն քարոզիչ Զէրլենդի վարդապետ։

—Քորֆուի դէպքերուն հետեւանօք սկսեալ դատերը կը շարունակին հելլենական դատարանաց առջեւ։ Բազմաթիւ ամբաստանեալք դատապարտեցան, ոմանք մինչեւ վեցամսեայ բանտարկութեան, և դատապարտելոց մէջ կան նոյն իսկ ոստիկանութեան գործակալներ։ Քորֆուէ փախած Հրէայք քիչ քիչ կը դառնան։

—Քրակույեվացի (Սերպիա) զինարանին գանձապետ Սանտիչ անուն պաշտօնէին վրայ կասկածուելով թէ զեղծումներ գործած է, Պելկրատի կառավարութիւնն զՊ. Փեդրովիչ ղրկեց հաշիւները քննելու։ Քննիչն իւր պաշտօնին ձեռնարկելուն պէս, երբ առանձին կը գտնուէր կասկածեալ պաշտօնէին հետ, սա ըէվոլվըրի մի քանի հարուածներով սպաննեց քննիչն, և յետոյ անձնասպան եղաւ։

—Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Պարսկաստան պիտի մասնակցի Չիքակոյի Արուեստահանդէսին, և հաւանական կը համարուի որ Շահն ինքն եւս յԱմերիկա ուղեւորի, յայցելութիւն սոյն ամերիկեան ցուցահանդէսին։

—Աւստրիոյ Էլիզապէթ Կայսրուհին, որ խիստ քիչ կը մնայ Վիեննայի մէջ, մեծ ծախուք շքեղ դղեակ մը շինեց իրեն համար Քորֆու կղզւոյն մէջ, և այս աշնան հոն պիտի երթայ իւր բնակութիւնն հաստատելու։

—Վիլհէլմ Կայսր Հոհենցոլլերն զբօսանաւուն մէջ հրաժեշտ առնելով Հոլանտիոյ երկու թագուհիներէն (մայր և խնամակալ Թագուհին Էմմա և տասնամեայ Թագուհին Վիլհելմինա) անոնց ձեռքերն համբուրեց, և Աւկուստա-Վիքթորիա Կայսրուհին ողջագուրեց զանոնք։

—Ինչպէս երէկ գրեցինք, այժմ վախ կայ թէ Ռուսիոյ մէջ ցորենի հունձքն միջինէն շատ վար պիտի մնայ։ Հիւսիսային գաւառաց մէջ, ուր ցորենի բերքը տեղական սպառումէն աւելի չի լիներ սովորաբար, ձմրան ծանրութիւնն այնչափ գէշ ազդած է որ գաւառք ոմանք հազիւ վար ու ցանքի պէտք եղած սերմը պիտի հնձեն այս տարի։ Անցեալներն երկու շաբթուան սաստիկ տաքն, որուն յաջորդեցին քանի մը շատ ցուրտ շաբաթներ, նմանապէս գէշ ազդեցին։ Իսկ հարաւային գաւառաց մէջ, որք կ՚արտադրեն ամեն տարի դուրս ղրկուած ցորենը, նմանապէս հունձքերն անյաջող է կ՚ըսեն. զի սաստիկ ցուրտէն անվնաս անցած ցորենն այժմ կ՚այրի հասարակածային ջերմութեամբ և յաճախակի կարկտախառն մրրիկներով։ Մինչեւ իսկ դուարք մեծապէս վնասուած են այս փոթորիկներէ։ Ի Խարքով, ջերմաչափը Ռէօմիւրի 45 աստիճանէն միշտ բարձր տաքութիւն մը կը ցուցնէ։ Մոսկուայի կուսակալն հարկ դատեց գլխաւոր հացագործներէն զոմանս հրաւիրել որ աղքատաց սնունդը կազմող հաճարի հացը նոյն իսկ ալիւրին գնովը ծախեն, այսինքն մէկ հացի համար նոյն գինը միայն պահանջեն զոր կը վճարեն նոյն ծանրութեամբ ալիւրի համար, որպէս զի ժողովրդեան աղքատագոյն դասք հացէն սղելէն չնեղուին։

—Կը յիշուի թէ Փարիզի բժշկական մարմնոյն մէջ ո՛րպիսի զայրոյթ պատճառեց այն լուր թէ ամերիկացի բժիշկ մը քաղցկեղ (քանսէր) բռնուած կնոջ մը քաղցկեղը նոյն կնոջ մարմնոյն մէկ ուրիշ կողմը պատուաստած է, որով կինը քիչ ժամանակէն մեռած է։ Այս առթիւ յայտարարեցաւ յանուն ֆրանսական գիտութեան թէ քանի որ մարդկութիւնը գիտութենէն վեր է, հիւանդներն այդպիսի վտանգաւոր փորձերու ենթարկելու չէ։ Արդ, Պերլինէ կը հեռագրուի թէ Տքթ. Էւկէն Լէյտիկ առ

—)(54)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԿԻ ՏԸ ՄՕԲԱՍԱՆ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԷՍ ՀԶՕՐ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

—Ֆառանտա՛լն է։

Մարգիզը ներս կը մտնէր, ձեռքերն ազդրերուն վրայ, քաջակազմ ու բանէ մը չքաշուող մարդոց համարձակ քալուածքովը։

Լանտաս մրմնջեց.

—Սուսերամարտի՛կ մըն է աս ալ։

Ռօքտիան յարեց, Պէօթէնին դառնալով.

—Լսեցի որ ձեր բարեկամներուն ալ ձիերը կ՚առնէ կոր, իրա՞ւ է։

—Կարծեմ, ըսաւ նկարիչը։

Բայց այս հարցումն, այդ մարդուն դիմացը, այդ միջոցին, այդ տեղը, Օլիվիէի սրտին մէջ յուսահատութեան և զայրոյթի ատելալի ցնցում մը յառաջ բերաւ։ Ընդնշմարուած իրականութեան զարշելի տեսիլը մէկ երկվայրկենի մէջ աչքին առջեւ եկաւ այնպէս յստակօրէն, որ քանի մը վայրկեան մարգիզին վրայ յարձակելու անասնական փափաքի մը չկրնաց դիմադրել։

Ետքը ոտքի ելաւ։

—Յոգնած եմ, ըսաւ։ Մարզուելու պիտի երթամ անմիջապէս։

Արաբ մը կ՚անցնէր։

—Ահմէտ, պարա՞պ ես։

—Այո, պարոն Պէօթէն։

Եւ արագաքայլ հեռացաւ որպէս զի ձեռքը չսեղմէր Ֆառանտալին որ յամրօրէն կը մօտենար համամին շրջանն ընելով։

Հազիւ քառորդ մը կեցաւ հանգստեան մեծ սրահին մէջ՝ ա՛յնքան հանդարտ իր խցիկներու բոլորշի շարքովը ուր անկողինները դրուած են, աֆրիկեան տունկերու ածուի մը շուրջն, որուն մէջտեղը շատրուան մը կը մարգարտացայտէ։ Իրեն այնպէս կը թուէր թէ ետեւէն կուգային, կը սպառնային իրեն, թէ մարգիզն իր քովը պիտի գար և թէ պիտի ստիպուէր ձեռքն երկնցնելով բարեկամի պէս վարուիլ անոր հետ՝ զայն սպաննելու փափաք զգալով հանդերձ։

Եւ շուտով ինքզինքը գտաւ վերստին շոր տերեւներով ծածկուած պուլվառին վրայ։ Ալ չէին իյնար, վերջիններն [illegible] քամիով մը վար թափած ըլլալով։ Անոնց կարմիր ու դեղին գորգը կը սարսռար, կ՚երերար, կ՚ալեծփէր մէկ մայթէ միւսը հետզհետէ սաստկացող հովին աւելի ուժով փչմանց տակ։

Յանկարծ մռնչիւնի պէս բան մը սահեցաւ տանիքներուն վրայէն, անցնող մրրկին այն գազանային աղաղակն, և միեւնոյն ատեն, մոլեգին հով մը՝ որ Մատլէնին կողմէն կուգար՝ պուլվառին մէջ խուժեց։

Տերեւները, բոլոր ինկած տերեւներն, որ անոր սպասել կը թուէին, անոր մօտեցած ատեն ոտքի ելան։ Կը վազէին անոր առջեւէն, դիզուելով ու յորձանապտուտելով, պարուրաձեւ բարձրանալով մինչեւ տուներու կատարը։ Հովը կը վանէր զանոնք հօտի մը պէս, խոլ հօտի մը որ կը թռչէր, որ կ՚երթար կը փախչէր դէպի Բարիզի դուռները, դէպ ի քաղաքին շրջակայից ազատ երկինքն։ Եւ երբ տերեւոց ու փոշւոյ խոշոր ամպը Մալզէպ թաղին բարձրութեանց վրայ անհետացաւ, սալարկներն ու մայթերը մերկ մնացին, տարօրինակ կերպով մաքուր ու աւլուած։

Պէօթէն կը խորհէր. «Ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս։ Ի՞նչ պիտի ընեմ։ Ո՞ւր պիտի երթամ։» Եւ որոշեց տուն դառնալ, ուրիշ բան մը չկրնալով միտքը բերել։

Լրագրավաճառի խանութ մը աչքին զարկաւ։ Եօթն ութն հատ գնեց, յուսալով որ թերեւս մէկ երկու ժամ կարդալու բան գտնէր անոնց մէջ։

—Հոս պիտի նախաճաշեմ, ըսաւ տուն մտնելով։ Եւ աշխատանոցն ելաւ։

Բայց նստած ատեն զգաց որ պիտի չկրնար շատ կենալ, որովհետեւ կատղած անասունի անհանդարտութիւն մը կար ամբողջ մարմնոյն մէջ։

Լրագիրները զորս աչքէ անցուց չկրցան վայրկեան մը իր տանջանքը մոռցնել տալ իրեն, և կարդացած եղելութիւններն աչքերուն մէջ կը մնային առանց մինչեւ միտքն երթալու։ Յօդուածի մը մէջտեղը զոր չէր ջանար հասկնալ, Կիյէրռուա բառը տեսնելով սարսռաց։ Խորհրդարանին նստին վրայ էր գրուած, ուր կոմսը քանի մը խօսք ըսած էր։

Իր ուշադրութիւնն, որ այսպէս արթնցած էր, այնուհետեւ հանդիպեցաւ հռչակաւոր թէնոր Մօնռօզէի անունին, որ դեկտեմբերի վերջերը միակ ներկայացում մը պիտի տար մեծ Օբէռային մէջ, երաժշտական փառաւոր հանդէս մը պիտի ըլլար այն, կ՚ըսէր լրագիրն, որովհետեւ Մօնռօզէ թէնօռն որ վեց տարիէ ի վեր Բարիզէն հեռացած էր, ամբողջ Եւրոպայի ու Ամերիկայի մէջ անլուր յաջողութիւններ ունեցած էր. բաց ասկէ, իրեն պիտի ընկերանար ներկայացման մէջ՝ Շուէտացի մեծահամբաւ երգչուհին Հէլսոն, որ նոյնպէս չէր լսուած Բարիզի մէջ հինգ տարիէ ի վեր։

Յանկարծ Օլիվիէ գաղափարն յղացաւ, որ կարծես սրտին խորը ծնաւ, այս ներկայացման հաճոյքը տալու Անէթին։ Ետքը խորհեցաւ որ կոմսուհւոյն սուգն արգելք պիտի ըլլար իր դիտաւորութեան, և հնարքներ փնտռեց զայն իրականացնելու համար։ Մէկ միջոց մը գտաւ։ Պէտք էր թատերաբեմին վրայի օթեակներէն մէկը բռնել, ուր գրեթէ ոչ ոք պիտի տեսնէր զիրենք. և եթէ կոմսուհին չուզէր գալ, Անէթն իր հօր և դքսուհւոյն հետ բերել հոն։ Այս պարագային մէջ, դքսուհւոյն պէտք էր նուիրել օթեակը։ Բայց այն ատեն պիտի պարտաւորէր մարգի՞զն ալ հրաւիրել։

Վարանեցաւ ու երկար ատեն մտածեց։

Արդարեւ, ամուսնութիւնն որոշուած, նոյն իսկ օրն ընտրուած էր անտարակոյս։ Կը գուշակէր իր բարեկամուհւոյն շտապանքն այդ բանը վերջացնելու, կը հասկնար որ շատ քիչ ատենէն աղջիկը Ֆառանտալին պիտի տար։ Բան մը կարող չէր ընել։ Չէր կրնար ոչ արգիլել, ոչ փոխել, ոչ յապաղեցնել այդ ահռելի բանը։ Քանի որ պէտք էր անոր կատարումը տեսնել, աւելի լաւ չէ՞ր որ փորձէր իր հոգին զսպել, իր տանջանքը ծածկել, գոհ երեւիլ, քիչ մը առաջուան պէս ինքզինքը չկորսնցնել ծայրայեղ զրգռման մը մէջ։

Այո, պիտի հրաւիրէր մարգիզն, որով կոմսուհւոյն կասկածները պիտի հանդարտեցնէր և իրեն առջեւ միշտ բաց դուռ մը պիտի ունենար նոր ամուսնացելոց տան մէջ։

Նախաճաշն ընելուն պէս, Օբէռան գնաց վարագոյրին ետեւ պահուած օթեակներէն մէկը վարձելու համար։ Գտաւ այդպիսի օթեակ մը։ Այն ատեն վազեց Կիյերռուաներուն տունը։

Կոմսուհին գրեթէ իսկոյն եկաւ իր քով, և տակաւին յուզուած առջի օրուան խանդաղատանքէն.

—Շատ ուրախ եմ որ նորէն եկար այսօր, ըսաւ։

Պէօթէն թոթովեց.

—Ձեզի բան մը բերի։

—Ի՞նչ։

—Օբէռային թատերաբեմին վրայ օթեակ մը Հէլսոնի և Մօնռօզէի միակ ներկայացման մը համար։

—Ո՛հ, բարեկամս, ի՛նչպէս կը ցաւիմ, Հապա սո՞ւգս։

—Սուգերնիդ չորս ամսուան մօտեցաւ։

—Կ՚ապահովցնեմ զձեզ որ անկարելի է։

—Է՛, Անէ՞թը։ Մտածեցէք, այսպիսի առիթ մը թերեւս անգամ մըն ալ չներկայանար։

—Որո՞ւ հետ պիտի երթայ։

—Հօրն և դքսուհւոյն հետ զոր պիտի հրաւիրեմ։ Միտք ունիմ մարգիզին ալ տեղ մը տալ։

Կոմսուհին անոր աչքերուն խորը նայեցաւ, զայն համբուրելու խոլ փափաք մը զգալով շրթանցը վրայ։ Կրկնեց անոր խօսքը, չկրնալով ըսածին հաւատալ.

—Մարգիզի՞ն։

—Այո՛։

Անմիջապէս հաւանեցաւ այս կարգադրութեան։

Պէօթէն անտարբեր ձեւով մը հարցուց.

—Ամուսնութեան ատենն որոշա՞ծ էք։

—Գրեթէ այո։ Պատճառներ ունինք զայն փութացնելու, մանաւանդ որ մօրս մահէն առաջ ալ որոշուած էր։ Կը յիշե՞ք։

—Այո շատ լաւ կը յիշեմ։ Ե՞րբ կ՚ըլլայ հարսնիքը։

—Յունուարի սկիզբները։ Ներողութիւն կը խնդրեմ աւելի կանուխ ձեզ իմացուցած չըլլալուս։

Անէթ ներս մտաւ, նկարիչն զգաց որ կուրծքին մէջ զսպանակով մղուածի պէս սիրտը վեր ցատկեց, և բոլոր այն գորովն որ զինքը դէպ ի նա կը մղէր յանկարծ թթուեցաւ և իր մէջ արթնցուց այն տեսակ մը պղտորեալ ջերմագին ատելութիւնն որուն կը փոխուի սէրն երբ նախանձը զայն մտրակէ։

(Շարունակելի)

Նայէմա Զայնանկ ուղղեալ նամակաւ մը բացարձակ կ'ամբաստանէ զՔոխ. Հան (Պերլինի մօտ քաղաքային հիւանդանոցի բժիշկ) և գժտանուն Փրոֆ. Պերկման՝ իրենց դարմանած հիւանդներուն վրայ քաղցկեղի պատուաստ ըրած լինելնուն համար, ինչպէս կ'երեւի ինչ ինչ բժշկական ատենագրութիւններէ։

—Սառա Պէրնառ Աւստրալիա ժամանեց (Սիտնէյ), կարգ մը ներկայացումներ տալու։ Աւստրալիացիք շատ լաւ ընդունելութիւն ըրին։

—Պ. Սթամպուլովի տան մէջ գիշերային երեք զինեալ անձինք ձերբակալեցան, որք չի գիտցուիր ի՛նչպէս մտեր էին։ Իրենց վրայէն թուղթեր ելան։

—Ի Վիեննա, եօթն անձինք մէկ օրուան մէջ խելագարեցան՝ եղանակիս ահռելի ջերմութեան պատճառաւ։

—Վիլհէլմ կայսր փափաքած էր աչքէ անցունել Անգլիոյ կամաւոր զօրաց գունդերը։ Բայց կ'երեւի թէ այս զօրահանդէս տեղի պիտի չունենայ. զի Անգլիացիք կիւրակին սուրբ կը պահեն, և գործի օր ամեն բանէ յառաջ գործի մարդիկ են Անգլիացիք ընդհանրապէս և կամաւոր գրուած երիտասարդ Անգլիացիք մասնաւորապէս։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ ներկայ նստաշրջանի Բ. գումարումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ օր, 28 Յունիս, ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ, և իւր Օրակարգն է՝

Ա.—Տեղեկագիր երկամեայ պաշտօնավարութեան Ազգային Վարչութեան Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց.

Բ.—Հաշուեցոյց Ազգային Կեդր. Սնտուկի նախընթաց երկու տարիներու.

Գ.—Ընտրութիւն Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց.

Ատեանը պիտի բացուի ժամ 6ին և տեւէ մինչեւ 9ը։

Ուստի կը հրաւիրեմք զձեզ որ բարեհաճիք ներկայ գտնիլ սոյն նստին և մասնակցիլ Ժողովոյ աշխատութեանց։

Մնամք աղօթարար
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

25 Յունիս 1891
Կ. Պոլիս

Կրօնական Ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Արքեպիսկոպոսի։ Ժողովն զբաղեցաւ միայն իւր համարատուութեան ընթերցմամբ, զոր ստորագրեց։

Քաղաքական Ժողովն եւս երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ազն. Սահակ էֆէնտի Ղազարոսեանի։ Ժողովն զբաղեցաւ իւր համարատուութեան ընթերցմամբ, երեսփոխանական մէկ քանի ընտրութեանց տեղեկագրերու վաւերացմամբ և այլ խնդիրներով։

Սամաթիոյ Ս. Սահակեան Սանուց ընկերութիւնը՝ որոյ նպատակն է իւր թաղին երկսեռ վարժարանաց նպաստել նիւթապէս և բարոյապէս, իւր վերահաստատութեան 23րդ տարեշրջանի հանդէսը պիտի տօնէ, յառաջիկայ կիւրակէ օր 30 Յունիս ի պարտիզի Ս. Փրկչեան Ազգային Հիւանդանոցի։

Յայտարարութիւնն հրատարակած ենք ներկայ թուով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Վճռաբեկ ատենին անդամ անուանեցաւ Իսմայիլ Նիզամի պէյ, անդամ Պոլսոյ դատարանին։

Պոլսոյ դատարանին անդամ անուանեցաւ Գատրի էֆէնտի, կեդրոնական նախ. նահանգին Կարնոյ։

—

Սանիյէ Միւթեմայիզի աստիճան տրուեցաւ Եանեայի Տէֆթերտար Մուսթաֆա Նիազի էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իւր ջանասէր պաշտօնավարութեան։

Միր-իւլ-իւմերայի աստիճան՝ Կարնոյ երեւելիներէն Մէհմէտ փաշազատէ Ահմէտ պէյի, ի վարձատրութիւն իւր հաւատարիմ ծառայութեանց։

Սալիսէի աստիճան՝ վերաքննիչ ատենի քարտուղարներէն Պէհաէտտին պէյի, Պոլսոյ նախնական դատարանի Հուգուգի երկրորդ ճիւղին քարտուղարներէն Մէհմէտ Մազհար պէյի, քաղաքային դատարանաց գործադիր պաշտօնէից օգնական Հիւսէյին էֆէնտիի, Դատական նախարարութեան պաշտօնատան բարապանաց պետ Հիւսնի էֆէնտիի և մատակարար Հիլմի էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իրենց ջանասէր պաշտօնավարութեան։

Սալիսէի աստիճան՝ Թաղապետութեան Է. շրջանակին հաշուակալ Րիզա էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեանց։

Րապիաի աստիճան՝ նոյն շրջանակին թղթակցութեանց քարտուղար Մէհմէտ Շիւքրի էֆէնտիի և հանրային մաքրութեան պաշտօնեայ Հազիմ պէյի, ի վարձատրութիւն իրենց բարւոք ծառայութեանց։

—

Գնդապետութեան աստիճան՝ կայս. Սուլթանիյէ շոգենաւին հրամանատար դէր-գնդապետ Մէհմէտ պէյի։

Դէր-գնդապետութեան աստիճան՝ կայս. Իզզէտտին շոգենաւին առաջին մեքենավար հազարապետ Խալիլ պէյի։

—

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաներէն երկրորդ կարգի դեսպանութեան աստիճան ունեցող Պ. Ժէռառ տը Ռէյալի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Նէճէտի Շէյխերէն Ապտուլլահ Էսսատուն էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ցամաքային երկրաչափական վարժարանի ուսուցիչներէն դէր-գնդապետ Թէվֆիք պէյի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Բ. զօրաբանակի շրջանին թնդանօթաձիգ զօրաց երկրորդ գնդին անասնաբոյժ հազարապետ Ալի Րիզա էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեանց։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Նէճէտցի Շէյխ Ապտուլլահ Էսսատուն էֆէնտիի որդւոյն՝ Շէյխ Սատուն էֆէնտիի և չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ միւս որդւոց՝ Ապտիւլրահման էֆէնտիի և Շէյխ Իյատ էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Քիւչիւք Չէքմէճէի խճուղեաց պաշտօնեաներէն Րիզա էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իւր ջանասէր պաշտօնավարութեան։

—

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետն և Քաղաքապետ Վսեմ. Րըզվան փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով, ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ելմտական նախարար Նազիֆ պէյ նախընթաց իրիկուն կայս. պալատ հրաւիրուելով, ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

—

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկկի նստին մէջ զբաղեցաւ ներքին և հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ խնդիրներով և տեղեկագիր մը պատրաստելով մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

—

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թագվիմի Վէգայիէն քաղուած)

Պետական Խորհրդոյ և Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, բոլիցաճիներէ՝ կայս. հրամանաւ առնուելիք տարեկան արտօնագրի ծախուց հարիւրին տասը նոյն արհեստաւորաց Ժողովին (Լօնճա Օտասը) պիտի թողուի, անհրաժեշտ ծախուց փոխարէն։

—Ծովային Նախարարութեան որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Հէյպէլի կղզւոյ Նաւային վարժարանին վրայ ճաշարանի յատուկ շէնք մը եւս պիտի աւելցուի 16400 ղրուշի ծախքով, որովհետեւ աշակերտաց թուոյն շատնալովը և առեւտրական նաւապետաց վարժարանի աշակերտաց անդ փոխադրուելովը արդի ճաշարանն անբաւական պիտի ըլլայ։

—

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Քեամիլ փաշայի որդի Մէհմէտ Միւնիֆ պէյ, քարտուղար Բ. Դրան Ամէտի դիւանատան, կ'ամուսնանայ կայս. Թիֆնապահ ու Թնդանօթարանի զինուորական ժիւրին ատենին նախագահ Սալիհ փաշայի աղջկան հետ։ Հարսանեաց հանդէսն այսօր կը կատարուի ի Գատըգիւղ, Սալիհ փաշայի ապարանքին մէջ։

—

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Պարսկական դեսպանատան գործակատար Միրզա Հասան խան՝ ընկերակցութեամբ պարսկական ընդհ. հիւպատոս Յոհաննէս խանի, նախընթաց օր Քաղաքապետական և Ոստիկանական պաշտօնատուններն երթալով, այցելութիւն տուաւ Քաղաքապետ Վսեմ. Րըզվան փաշայի և Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյի։

—

ԹԵՆՊԷՔԻՒ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ

Օսմ. կայս. Պանքայի գլխաւոր պաշտօնատարներէն Պ. Կրունպէրկ թենպէքիի մենաշնորհին տնօրէն ընտրուած է ի Թեհրան։ Պ. Կրունպէրկ մէկ ամսէն պիտի մեկնի իւր նոր պաշտօնին գլուխն անցնելու։

⁂

Պարսկական թենպէքիներու մենաշնորհն ստանձնող ընկերութիւնը 10 հազար բաժիններէ կը բաղկանայ իւրաքանչիւրը 22 ոսկւոյ, որով դրամագլխի ընդհանուր գումարն է 220,000 ոսկի։ Բաժիններն ամբողջովին վճարուած ըլլալով, դրամագլուխը պատրաստ է։ Ընկերութեան հիմնադիրներն են մայրաքաղաքիս ելմտական գլխաւոր հաստատութիւնք, Րէժիի վարչութիւնն եւ Փարիզու դրամատանց մէկ քանիները։ Վարչական ժողովը կը կազմեն Պ. Օպուանօ, Պ. Ուրնէ Պօտտու, Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէնի եղբայրը՝ Պ. Ֆրետերիք Վինսընդ, Րէժիի առաջին քարտուղար Պ. Փարնէլթի և Ժօրժ Զօկէպօ. իսկ նախագահն է Սըր Էտկար Վինսընդ։

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է ի Փարիզ Մայերպէր փողոց թիւ 7. իսկ վարչական ժողովն ու ընդհանուր տնօրէնութիւնը Կ. Պոլիս պիտի գտնուին։ Ընկերութիւնը մասնաճիւղեր պիտի ունենայ ի Թեհրան, ի Զմիւռնիա, ի Պէրութ, ի Ճիտտէ, յԱղեքսանդրիա և ի Պաղտատ։ Պարսկական Րէժին և սոյն ընկերութեան միջեւ կնքեալ պայմանագրոյ մը համաձայն, առաջինը վերջնոյն թողած է իւր մենաշնորհի այն մասն, որով իրաւունք ունի թենպէքի վաճառել օտար երկիրներու։

Պարսկաստանի մէջ տարեկան հինգ միլիոն 500,000 քիլօ թենպէքիի արտադրութիւն կայ, որուն չորս միլիոն քիլօն օսմանեան երկիրներ կը ղրկուի և մնացեալն ի Հնդկաստան, յԵգիպտոս, ի Յունաստան, ի Ռուսիա, ի Պուլկարիա և ի Սերպիա։ Ընկերութիւնը պիտի ջանայ այդ առեւտուրն աւելի եւս ընդարձակելու։ Մենաշնորհի պայմանաժամն է յիսուն տարի։

—

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հալէպի կուսակալութեան կողմէ Ներքին գործոց Նախարարութեան ուղղեալ յունիս 25 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկուշաբթի օրուան ժամ 10էն մինչեւ երեքշաբթի օրուան ժամ 10 Հալէպի մէջ հնտախտէ երկու մահեր պատահած են, իսկ Հարիմ մէջ կիրակի օր չորս և երկուշաբթի օրն հինգ մահեր պատահած են հնտախտէ։

⁂

Առողջապահական վարչութիւնն երէկ հետեւեալ շրջաբերական հեռագիրն ուղղած է քարանթինայի կայարանաց։

Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, յունիս 18/30 ի շրջաբերականաւ հաստատեալ հնգօրեայ քարանթինան (յունիս 16/28 էն Իսկէնտէրունի ծովախորշին Սուէտիյէէն մինչեւ Գարաթաշ Պրունու եկող նաւուց համար) տասն օրուան վերածուած է յունիս 25/7 յուլիսին մեկնող նաւուց համար. ուղեւորք այս տասնօրեայ քարանթինան պիտի պահեն Քլազոմէնի մաքրանոցին և առժամապէս ալ Պէրութի մաքրանոցին մէջ։

Ընդհանուր տնօրէն
ՏՐ. ՔՕԶՕՆԻ

⁂

Առողջապահական բարձրագոյն Ժողովոյ որոշմամբ, նոյն Ժողովոյ քարտուղար Տօքթ. Լէօնար Առնօ առժամապէս Զմիւռնիոյ առողջապահական բժիշկ անուանուեր է, իսկ Պ. Անտրէ Լըվայ անոր տեղ Ժողովոյ առժամեայ քարտուղար։

—Առողջապահական Ժողովն որոշած էր Կէնէսիթի և Հիրշէրի դրութեամբ մաքրասենեակներ հաստատել Քլազոմէնի մաքրանոցին մէջ, մերձ ի Զմիւռնիա։ Պէտք եղած գործիներն՝ ի Փարիզ յանձնարարուած՝ ի մօտոյ Զմիւռնիա հասնելով՝ անմիջապէս պիտի զետեղուին իրենց տեղերն, որպէս զի կարելի ըլլայ գործածել զայնս վերջերս քարանթինայի ենթարկուած Իսկէնտէրունի ծոցէն եկող ուղեւորներուն համար։

—

ՅԱՓԱ-ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Յափա-Երուսաղէմի երկաթուղւոյն կայս. գոմիսէրի քարտուղար Խոսրով էֆ. Պէյլիկճեան յունիս 14 թուականաւ նամակ մ'ուղղած է մեզ որով կ'ուզէ մայիս 23ին հրատարակեալ այն լուր, թէ Յափայէն մինչեւ Րամլէ շինուած առաջին մասն աւարտած ըլլալով, բացումը տեղի ունեցած էր։ Յիշեալ երկաթուղւոյ գիծը Րամլէէն շատ հեռու ալ թէեւ կ'երկարի, կըսէ, սակայն տակաւին փոփոխութեանց կարօտ ըլլալով և տեղ տեղ անկատար թողուած ըլլալով, բացում տեղի ունեցած չէ։

—

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ

Ռուսական շոգենաւային ընկերութեան Նախիմով շոգենաւը Սելանիկէն Պիրէան երթալու պահուն մեքենան աւրուեր է։ Նոյն ընկերութեան Քօրնիլով շոգենաւն՝ առաջնոյն հանդիպելով՝ մինչեւ մայրաքաղաքս բերաւ զայն, ուր հասան երէկ առաւօտ։ Աւերուած շոգենաւը ճամբայ ելաւ Նիկոլայէֆ ի տեղ բանելու համար։

Երէկ Պոլսոյ Աքսարայ թաղին մէջ Թուրք աղջիկ մը իւր տան պատուհանէն տասը կանգուն բարձրութենէ մը՝ վար իյնալով վիրաւորուեցաւ։

—Մարսիլիոյ շինութեանց ընկերութեան երկրաչափներէն Պ. Պըռիք, որ Փորթուկալի Օբորթօ քաղաքին քարափները շինած էր, յանձն առած է Կ. Պոլսոյ քարափանց շինութիւնն, որ ինչպէս յայտնի է, օգոստոսին պիտի սկսի։

—Նախընթաց գիշեր ի Բերա Գալեօնճը Քուլլուք տան մը երրորդ յարկի սենեակէն հրդեհ ծագեցաւ, սակայն ժամանակին իմացուելով վտանգին առաջքն առնուեցաւ և սենեկին մէջ գտնուած կարասիներու մէկ մասը միայն այրեցաւ։ Այդ սենեկին մէջ կը բնակէր Ֆէնէրի վարժարանին ուսանողներէ մին՝ Անտրէա անուն։

Այդ սենեկի կարասիները 70 ոսկւոյ ապահովագրեալ էին։

—Նախընթաց իրիկուն, ժամը մէկին ատենները, Պէշիկթաշի մէջ երեք քիւրտեր կռուի բռնուելով Մեմիշ անուն ուրիշ քիւրտի մը հետ, իրենցմէ երկուքը՝ Պայրամ և Րասուլլա կը բռնեն անոր բազուկներէն որպէս զի չշարժի, իսկ երրորդը Եուսուֆ՝ դանակի հարուածներ կ'իջեցնէ Մեմիշին, որ հիւանդանոց փոխադրուելով քառորդէ մը կը մեռնի։

—Սապահ կ'իմանայ թէ Խասէքիի կանանց հիւանդանոցն, ուր միայն իսլամ կանայք կընդունուէին, աւելի եւս ընդարձակուելով, ամեն ազգի անոք կիներ պիտի ընդունուին։

—Անցեալ ապրիլ ամսոյ մէջ Հօտէյտաի նաւահանգիստը մտած են ութ շոգենաւեր, որք վաթսուն ուղեւոր և 15650 հակ ապրանք հանած են անդ։

—Եղեռնադատ ատեանն յառաջիկայ երկուշաբթի օր պիտի սկսի դատել Մալիյէէն գողցուած «էրկէ» մը խնդրոյն առթիւ ամբաստանեալներն, որք են ընդհանուր հաշուակալութեան կեդրոնական մասին օգնական Շէվքը էֆէնտի, սեղանաւոր Պօղոս, Գարեգին ու Աստուր եւ Կուրճի Տիմիթրոսքի էֆէնտիք։

—Եղեռնադատ ատեանը մահուան դատապարտած էր Էրէնգիւղցի Ղալիպ անուն աւազակ մը, որ ճամբորդները կողոպտած մէկ քանին չարչարած և Մէհմէտ անուն հովիւ մը սպանած էր։ Վճռաբեկ ատեանն բեկած ըլլալով այս որոշումն, Եղեռնադատ ատեանն երէկ կրկին անգամ զբաղեցաւ այդ դատով և վերահաստատեց իւր նախապէս տուած որոշումը։

—Մախսուսէի այն շոգենաւերն, որք Մարմարայի ու Սեւ ծովու մէջ և հեռաւոր տեղեր կերթեւեկեն, երեք կարգի բաժնուած են։ Հազար տակառաչափէն աւելի եղող շոգենաւք առաջին կարգին կը պատկանին որոց նաւապետք հազարապետի աստիճան պիտի ունենան, հազարէն մինչեւ հինգ հարիւր տակառաչափ տարողութիւն ունեցողները՝ երկրորդ կարգին, որոց նաւապետք առաջին դէր հազարապետի (Սաղ Քօլ Աղասը) աստիճան պիտի ունենան և մինչեւ հինգ հարիւր տակառաչափ տարողութիւն ունեցողները՝ երրորդ կարգին, որոց նաւապետք երկրորդ դէր հազարապետի (Սօլ Քօլ Աղասը) և կամ հարիւրապետի աստիճան պիտի ունենան։

ՆԱՒԱՎԱՐ ԳՐԻԳՈՐԻ ԴԱՏԸ

Վաղուան թուով պիտի հրատարակենք՝ Շաբաթ օր Եղեռնադատ Ատենին առջեւ փաստաբան Մեծ. Սարաճ Թորոս էֆէնտիի արտասանած թէ՛ գրաւոր և թէ՛ բերանացի պաշտպանողական ճառն՝ Պատէմլիքի ծանուցեալ ոճրին առթիւ։

Գառնիկ էֆ. Սէլվաճեան որ վերջերս Պրուսա ուղեւորած էր պրուսական ապրանաց գործառնութեան համար, վերադարձած ըլլալով, հավլուի ճոխ մթերանոց մը հաստատած է ի Քալբաքճըլար-Պաշը Սեբէլճեի խան, ուր գնողներն անշուշտ գոհ պիտի մնան։

Ազդը տես Արեւելքի 3րդ երեսը։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՅՈՒԼԻՍ 8 ԹՈՒԱԿԱՆԱՒ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ Ց'ԱՆԳԼԻԱ

Ուինտսորի արքայական դղեկին մէջ ի պատիւ Վիլհէլմ կայսեր տրուած հանդիսական հացկերոյթի միջոցին, որուն ներկայ էին կայսրն և Աւկուսթա-Վիքթորիա կայսրուհին, ջրոյ խողովակ մը ճաթեցաւ ճաշասրահին մէջ, սրտայուզութիւն պատճառելով։ Թէեւ ճաշասրահը ջրով ողողուիլ սկսաւ, բայց գլխաւոր ծորակին փակմամբ առաջքը շուտ առնուեցաւ։ Հետեւեալ օրը (երէկ) յետ նախաճաշի, Վիլհէլմ կայսրը՝ Կալլէսի իշխանն և այլ անդամք արքայական գերդաստանին Ուինտսորի պալատան պարտէզին մէջ ներկայ գտնուեցան ձիաւոր քառապարի մը (քատրիլ), զոր կատարեցին հեծեալ պահակազօրաց ընտրելագոյն գնդէն երեսուն և վեց ձիաւորներ։ Կայսրն ապա Քրիսթիան իշխանին բնակավայրը գնաց ճաշի։

—Այն հացկերոյթին մէջ յորում ջրոյ խողովակը ճաթեցաւ, Կալլէսի իշխանը, Վիքթորիա թագուհւոյն հրամանին համեմատ, բաժակ առաջարկեց Գերմանիոյ կայսեր և կայսրուհւոյն կենաց. կայսրն ալ բաժակ առաջարկեց Թագուհւոյն կենաց։ Այս բաժակաճառեր եռանդագին կեցցէներով ընդունուեցան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԵՐՐԵԱԿ ՆԻԶԱԿԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսըն յայտարարեց թէ զանազան առիթներով Ֆրանսական և անգլիական կառավարութեանց միջեւ խորհրդակցութիւնք եղած են ի մասին իրաց կացութեան Միջերկրականի մէջ բայց պատշաճ չէ հրապարակային վիճաբանութեան ենթարկել այս խորհրդակցութեանց արդիւնքն։ Արմատական Պ. Լապուշէր հարցուցած լինելով թէ «Արդեօք Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսընի խօսքերէն պէ՞տք է հասկնանք թէ Անգլիոյ և Իտալիոյ միջեւ գոյացեալ համաձայնութիւնն իմաց տրուած է ֆրանսական կառավարութեան», արտաքին գործոց խորհրդականը պատասխանեց. «Իմ խօսքերէս պէտք չէ հասկնալ աւելի բան մը քան զոր ըսի»։ Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն, ուրիշ հարցման մը ի պատասխանի, յայտարարեց թէ անգլեւչինական առեւտրական դաշնագիրն օրինական պայմանաժամուն մէջ մերժուած չլինելով տասն տարի եւս պիտի տեւէ։

ՀՆՏԱԽՏԻ ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ

Վիեննայէ կը հեռագրուի թէ Իսքէնտէրունի ծովախորշէն եւ Կարմիր ծովու նաւահանգիստներէն եկող ապրանք եւ ուղեւորք եօթնօրեայ հսկողութեան ենթարկուած են։

ՀԱԿԱՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀՆՁՈՑ ՎՐԱՅ

Սինֆերոբոլէ (Տաւրիդեան Թերսոնէզի կամ Ղրիմ) կը ծանուցուի թէ մարտի ցորեանք լաւ հունձք պիտի տան. ի Նիժնի-Նովկորոտ ցորեններու վիճակը բարւոքեցաւ արդասաւոր անձրեւաց շնորհիւ. Խարքովի եւ Փոլթովայի նահանգաց եւ մասամբ Էքաթերինոսլաւի նահանգին մէջ, առատ անձրեւներէ ետքը, աշնան ցանքերուն վիճակը միջին բերք կը խոստանայ. մարտի ցորեանք լաւ հունձք կը յուսադրեն։ Վարսակներու եւ գարիներու վիճակն ընդհանրապէս շատ լաւ է։ (Տես այս աւուր Ա. երեսը)։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ, ի Պուքրէշ տեղի ունեցաւ բացումն Թրամուէյի նոր գծին, որոյ արտօնութիւնը տրուած էր պոլսական խմբին Կրացիատիի, Թալասօյի և Պաստարիի։ Քաղաքային իշխանութիւնք և Իտալեան դեսպանը ներկայ էին։

—Աւստրիոյ առողջապահական խորհուրդն անհրաժեշտ յայտարարեց ուշիուշով զիտել հնտախտի ընթացքն յարեւելեան Հնդկաստան, ի Մասուա եւ Իսկէնտէրունի ծովախորշին մէջ, ժամանակին զգուշական միջոցներ ձեռք առնլու համար Աւստրիոյ մէջ։

—Քօբէնհակի արքայական պալատան մէջ հանդիսական հացկերոյթ տրուեցաւ ի պատիւ Ֆրանսական նաւատորմին սպայից։ Դանիոյ թագաւորն բաժակ առաջարկեց ի պատիւ Հանրապետութեան Նախագահին և նաւատորմին։ Ֆրանսական դեսպանն ալ բաժակ առաջարկեց Դանիոյ թագաւորին և արքայական գերդաստանին կենաց։ Նաւատորմը գիշերայն մեկնեցաւ դէպ ի Ստոքհոլմ։

—Կլասկովէ եկող [illegible] շոգենաւը Տուվրի մօտ զարնուեցաւ [illegible] շոգենաւին որ կուգար [illegible]։ Այս վերջին շոգենաւն ընկղմեցաւ. նաւաստիներէն 17 անձինք անհետացան։

—Քիւնարտի Սէրվիա շոգենաւն որով Եւրոպա կը դառնայ Յունաստանի Եօրկիոս իշխանը, Փայր Այլէնտի մօտ խանգարում մը ունենալով հարկադրուեցաւ Նիւ-Եորք դառնալ նորոգուելու համար։

—Ի մօտոյ ռուս բանակը մեծ զօրահանդէսներ պիտի կատարէ ի Պեսարապիա, որք երկու շաբաթ պիտի տեւեն։

—Սերպ խնամակալութիւնն հարցուցած լինելով թէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսր կ'ընդունի՞ Աղեքսանդր թագաւորին այցելութիւնը դէպի 10 օգոստոս, բարեկամաբար պատասխանուեցաւ թէ կայսրն այն թուականին պիտի ընդունի Աղեքսանդր թագաւորն յԻշլ։

—Եգիպտոսի ելմտական խորհրդական Պ. Փալմըր Փարիզ եւ Լոնտոն գնաց՝ Տօմէնի կալուածոց վրայ փոխառութեան մը համար բանակցելու։

—Մեքսիքոյի վիճակին վրայ երկիւղալի լուրերն որք Սան-Ֆրանչիսկոյէ կը ծանուցուին՝ անհիմն են, կ'ըսէ Լոնտոնէ հեռագիր մը։

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Շանկայէ կը ծանուցուի թէ խռովութիւնք կը շարունակուին։ Կայսերական հրամանագիրն ակնկալուած արդիւնքը չունեցաւ։

Տէրութեանց դեսպանք կը խորհրդակցին [illegible] խորհրդակցութեան մը համար։

[illegible]

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 27 Յունիս

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՔ

3 [illegible]	108 3/4
3 [illegible]	23 30
[illegible]	
[illegible]	20 13
[illegible]	— —
[illegible]	20 12
[illegible]	20 12 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	79 16
» » [illegible] 5	— —
Փոխառութիւն	43 1/4
»	23 7/8
»	20 12
[illegible]	5

[illegible]	8 32
[illegible]	5 30
[illegible]	4 28
[illegible]	15 14
[illegible]	590
[illegible]	71 3/8
Բաժնեթուղթ [illegible] Գ. Ն.	151
[illegible]	
[illegible]	100
20 [illegible]	87
[illegible]	109 35
Մարք (գերմանական ոսկի)	106
[illegible]	89 10
[illegible]	51 10
[illegible]	8 25
[illegible]	107 33
[illegible]	103
Մէճիտիյէ	101
[illegible]	19 20
[illegible]	7

[illegible]

Փարիզ, 8 Յուլիս ժամ 3 վայր. 15 [illegible]	
[illegible] 3 %	95 32 1/2
» 4 1/2 %	105 80
[illegible]	18 95
[illegible]	71 87 1/2
» [illegible]	355
[illegible]	577 50
Օսմանեան ժէնէրալ	— —
[illegible]	805
[illegible] 5 %	91 77 1/2
[illegible] 5 % 1884)	422 50
[illegible] 1890	422 50
[illegible]	488 75
[illegible]	785
[illegible]	467 50
[illegible]	— —
[illegible]	— —
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսոլիտէ)	370
[illegible]	25 24
[illegible], 8 Յուլիս, ժամ 5 [illegible]	
[illegible]	96 25
[illegible]	18 62
[illegible]	43 1/4
[illegible]	23 7/8
[illegible]	18 5/8
[illegible] 1877	93 3/4
[illegible]	13
[illegible]	96 1/2
[illegible] 1890	102
[illegible]	22 7/8
[illegible]	103
[illegible] 5 %	84 1/4
[illegible] »	—
[illegible] 1890	—
Այտընի երկաթուղի	22
Գասապայի երկաթուղի	16
[illegible]	25 450
[illegible], 8 Յուլիս, ժամ 4 վայր.	—
[illegible]	34
[illegible]	164 25
[illegible] Լոնտոնի վրայ	117 85
» [illegible] »	46 55
[illegible], 8 Յուլիս, ժամ 2 վայր.	30
[illegible] Լոնտոնի վրայ	20 295
» Փարիզի »	80 25
[illegible]	— —
[illegible]	72 50
[illegible]	— —

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՔՍԱՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ
Ս. ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՍԱՆՈՒՑ
ՍԱՄԱԹԻՈՅ
Ի պարտիզի Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի յ'30 Յունիսի

Սամաթիոյ Ս. Սահակեան Սանուց 23րդ Տարեշրջանի Դաշտային հանդէսն ըստ սովորութեան տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիւրակէ օր, 30 յունիս, Ս. Փրկչեան Ազգային հիւանդանոցի հանդիպակաց շքեղ պարտիզին մէջ՝ Նախագահութեամբ Գեր. Տ. Մատթէոս Սրբազան Եպիսկոպոսի Իզմիրլեան, որ այս առթիւ հանդերձեալ է հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանել Ս. Փրկչի մատրան մէջ առաւօտեան ժամը 1ին։

Այս առթիւ կարգադիր Մասնախումբս պատիւ ունի ծանուցանել Պատուարժան Հասարակութեան որ ամեն կանխահոգ միջոցներ ձեռք առած՝ եւ զոհողութիւններ ըրած է սոյն հանդէսն շքեղապէս կատարելու համար։

Պ. Բիւրինոսի առաջնորդութեամբ Պ. Սրնանեանի ընտիր նուագախումբն օրն ի բուն պիտի նուագէ ընտրելագոյն եղանակներ՝ մասնակցութեամբ թաղիս երկսեռ ուսանողաց եւ աջակցութեամբ երաժշտապետ Գրիգոր էֆ Մէհտէրեանի։

Երեք հարիւր հոգւոյ համար հանդիսական ճոխ սեղան մը պատրաստուած է նոյն հովանոտ պարտիզին մէջ, եւ պիտի սկսի ժամը ճիշդ 4½ին առ ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ԿԱՅՍՐՆ ձօնեալ յատուկ մաղթանքով մը, զոր եռաձայն պիտի երգեն Ն. Վարդուհեան սանուհիք, ընկերակցութեամբ նուագարանաց։

Այն Պատ. հանդիսականք որք ընտանեօք հանդերձ պիտի մասնակցին կերակրոյ՝ պէտք է փութան ի սեղան առաջին զանգակահարութեան։

Բաժակաճառք եւս կարգադիր Մասնախմբիս հաւանութեամբ եւեթ կրնան ըլլալ։

Պարերն պիտի սկսին ու վերջանան կանխաւ որոշեալ ժամերու մէջ։

Պատուարժան Հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ դրուած է նաեւ ճոխ Պիւֆէ մը՝ չափաւոր եւ որոշ գներով, որոց ցուցակներն ի տես կախուած են։

Պատուարժան հասարակութեան դիւրութեան համար Երկաթուղեաց վարչութեան հետ յատուկ կարգադրութեամբ [illegible] կառախումբք (*) պիտի կենան [illegible]։

Հանդիսավայրին առջեւ [illegible]։

Սեղանի տոմսակք կը վաճառին ի գին մէկ մէճիտ՝ Մասնախմբիս անդամոց ձեռամբ եւ նոյն օրը պարտիզին դուռը։

Հանդիսավայրին մուտքն է 2 ղրուշ։

Կարգադիր Մասնախումբս կը սիրէ յուսալ թէ ի փոխարէն իւր յանձն առած զոհողութեանց և ի նկատի առնլով Հանդիսին նախորդ տարիներով ապացուցեալ փայլն ու շքեղութիւնը՝ Պատուարժան Հասարակութիւնը հաւատեօք պիտի փութայ այս տարի եւս պատուել սոյն հանդէսն [illegible] ու զուարթ օր մը անցունելու [illegible]։

ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲ
Սամաթիա 25 Յունիս 1891

[*] [illegible] կառախմբոց երթեւեկութեան ժամանակացոյցը պիտի հրատարակենք յաջորդ թուով մը։

ԵՐԵՔ ԺԱՄ
ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵՆԻՆ ՄԷՋ

Յունիս 22 ի շաբաթ օրը, ընկերական խնդիր մը կը յուզուէր եղեռնադատ ատենին առջեւ։ Առ երեւոյթս, հասարակ ոճիր մըն էր գործուածը, որուն համար խմբագիր մը պէտք չունէր այս հրատապ օդերուն, միջօրէի կիզիչ արեւուն տակ, Քարաքէօյէն մինչեւ Այա-Սօֆիայի հրապարակն երթալ և Ներանցքներու մէջ դեգերիլ, սպասելով «մահու եւ կենաց» դրան բացուելուն։ Բայց խնդիրն իր բարոյական կողմէն նկատելով, աւելի շահեկանութիւն կար և ուսումնասիրութեան նիւթ՝ այդ քանի մը ժամուան դատավարութեան մէջ քան որ և է պարահանդէսի, ժողովոյ, առաջին ներկայացման կամ նուագահանդէսի մէջ։ Եւ սակայն որքա՛ն օրհնեցի մեր հայ լրագրութեան բարի սովորութիւնները որով տեսակ մը ինքնաստեղծ պարտականութիւն կը զգանք այս վերջնոց գրեթէ ամենուն ալ ներկայ գտնուիլ անվրէպ ճշդութեամբ, մինչ շատ քիչ անգամ, եթէ ոչ բնաւ, մտքերնուս կ'անցունենք պատժական կամ եղեռնադատ ատեաններն այցելել։ Եթէ այս բանն ընելու հարկադրուէինք, կեանքերնիս աւելի շուտ պիտի սպառէր քան այժմ։ Գէթ այս տողերը գրողն այդ համոզումը գոյացուց, երբ տեսաւ որ Արեւելքի հիմնարկութենէն ի վեր իւր այցելած բոլոր հանդէսները և անոնց պատճառած տքնութիւնք և յուզմունք չէին ունեցած այն ոգեսպառ ներգործութիւնը, չէին ազդած այն սրտատրոփ անձկութիւնը եւ հալումաշը զոր զգաց երեք ժամուան մէջ ի Ճինայէթ։

Դատասրահին մէջ, սպասելով ատեանին բացման, պատուհանին քով կեցած՝ կը դիտէի Ատլիէի հոյակապ շէնքին ընդարձակ տարածուող ծառազարդ լայնարձակ հրապարակն որուն վրայ մրջիւններու բոյնի նման հոծ երթեւեկութիւն մը կը տիրէ․ մարդկային զգացմանց կենդանի ցուցահանդէս մը կայ այն տեղ․ յուսացողներ և յուսահատներ, դատապարտուող ու ազատուող, ամբաստանող ու ամբաստանեալ, պաշտպանող եւ հարուածող, ամեն աստիճանէ, խուռներամ կուգան եւ կը դառնան անկից։ Այդ մթնոլորտին անվարժ եղողի մը համար՝ միտքը նեղ կուգայ պարփակելու հազար ու մէկ խոհերն որք կը խռնին այդ վայրկենին․ ցնորական բան մը կը դառնայ մարդ՝ ի տես այդ բազմութեան որ սովորական ամբոխէն տարբեր դրոշմ մը կը կրէ, ալեծուփ կրից և յուսահատ մաքառման արտայայտութիւն մը։

Ներսն, ունկնդրաց շրջափակը, կը լեցուէր հետզհետէ․ մասնաւոր monde մը կար այդ դատին համար, Խասգիւղի «ժողովրդական» դասակարգը,—չըսենք «ստորին», երբ նոյն իսկ այդ դատ ցոյց տուաւ թէ շատերուն համար «ստորին» նկատուող այդ մարդիկ ամենաբարձր կրնան ըլլալ երբեմն պատուոյ զգացման կողմէ։ Ասոնք արեւէն խանձած դէմքով նաւավարներ եւ ձկնորսներ, եկած էին տեսնել թէ ի՞նչ պիտի ըլլար իրենց ընկերը, Քէչէշ Գիրգորը։

Զինքը ներկայացնելու պէտք չունինք․ իր անձն ու անունն՝ իր ոճրին պէս հանրածանօթ եղան այլեւս։

88ի թէ 89ի աշնան վերջերը, ցուրտ իրիկուն մը, վաթսունամեայ այս ձկնորսը ժամերով ծովուն վրայ թափառելէ ետք, արշալոյսը չ'ծագած տուն կը դառնայ․ տղան, քսան տարեկան երիտասարդ մը, հիւանդ պառկած է ստորնայարկը․ կը խնդրէ հօրմէն որ դեղերը փոխէ, վասն զի մայրն իր քովը չէր հանդիպած ամբողջ գիշերը։ Մարդը զաւակին կամքը կատարելէ ետք․ վեր կ'ելնէ․ կնոջը խուցը գոց է․ ձայն կուտայ՝ դուռը զարնելով եւ կը դառնայ քիչ մը հաց կտրել, վասնզի անօթեցած է։ Եւ ահա վիվլուկ մը խուցին մէջ, կինը դուրս կ'ելլէ և կը յարձակի ամուսնոյն վրայ, կատաղաբար յանդիմանելով զայն թէ ինչո՞ւ կը խռովէր իր հանգիստը, մինչ նոյն վայրկենին տարփածուն խոյս կուտար՝ խուցէն և տունէն դուրս սպրդելով։ Քսանըվեց տարուան ամուսնութեամբ հիմնուած բարօրութեան շէնքը կը քայքայի այդ ակնթարթին մէջ․ մարդը խելացնոր եւ կատաղի՝ դանակը կնոջը փորը կը խոթէ եւ արիւնաթաթաւ կը գլորէ զայն սանդուխն ի վար․ յետոյ, առանց շփոթելու, դուրս կ'ելնէ, պահականոց կ'երթայ եւ պաղ արեամբ կը յայտարարէ «Կինս մեռուցի, որովհետեւ մարդ կը սիրէր։»

Ահա բոլոր դատը։

Թոլսթոյի Sonate à Kreutzer քստմնելի և սքանչելի վէպը կարդացողները մեծ տարբերութիւն մը չպիտի գտնեն անոր դիւցազնին և այս խեղճուկ ձկնորսին զգացմանց միջեւ։ Գտնեն թերեւս, հարստութեան, ընկերական դիրքի, դաստիարակութեան տարբերութիւն, բայց իրողութիւնը գրեթէ նոյնն է։ Թոլսթոյի դիւցազնուհին դաշնակին մօտ սիրահարած է աննշան, անհամ երիտասարդի մը, որմէ գերազանցապէս բարձր է իր ամուսինն․ մեր դիւցազնուհին, Բերուզ, ուտի մը ունկնդրելով կը սիրահարի Աշըլխի մը, որ շատ ստորին է իր ամուսինէն՝ երեւոյթով, բարքով եւ կորովով։ Sonate à Kreutzerին մէջ՝ Բոզտնիշեվ (ամուսինը) վրայ կը հասնի սրուած դաշոյն մը ի ձեռին, երբ իր կինն ու տարփածուն շքեղ ամարանոցի մը մէջ, սեղանի մը առջեւ բազմած՝ բաժակներ կը պարպեն դաշնակահարութենէ զգլխեալ։ Գիրգոր՝ իր ձկնորսի խրճիթին մէջ կը պատուհասէ անհաւատարիմ կինը, հացի դանակով մը։ Բոզտնիշեվ երկար վարանումներ կ'ունենայ, կը մաքառի իր անձնական բնազդմանը դէմ՝ խղճին առջեւ կինը արդարացունել կը փորձէ կնոջ ընդհանուր կացութեան վրայ կը խորհի, հոգեբանական մտածումներ կ'ունենայ, բայց ազդուոր վայրկենին՝ կը մոռնայ այս ամենը եւ կուգայ կը յանգի նոյն եզրակացութեան զոր ունեցած է ռամիկ նաւավարն, առանց միտքն ընդերկար մաշեցնելու, առանց ընդհանուր կնոջ հոգն իր վրայ առնելու։ Ոճիրէն երկու ամիս առաջ կարուկ կերպով ազդարարած էր Աշըլխին՝ դադրեցունել իր այցելութիւններն․ երկրորդ ազդարարութեան մը պէտք չի տեսներ, երբ իր տան մէջ կը գտնէ զայն վերստին․ հարուածը կուտայ։ Եւ ետքէն ալ խղճի խայթ չունենար, ինչպէս կունենայ ռուսական վէպին դիւցազնը․ «Երբ տեսայ, կ'ըսէ Բոզտնիշեվ, կնոջս հոգեվարքի ուռած դէմքը, մոռնալով իմ իրաւունքներս եւ ամբարտաւանութիւնս, մարդկային արարած մը միայն նշմարեցի ի նա, քոյր մը։ Կրած բոլոր թշնամանքս, նախանձս, այնքան քիչ բան երեւցաւ ինձ, եւ ընդհակառակն գործածս այնքան սոսկալի, որ փափագս եկաւ իր ոտքն իյնալ, ձեռքը բռնել եւ ըսել—Ներէ—։ Չի համարձակեցայ։»

Գիրգորը բերին․ տարի մը առաջ տեսած էի զինքը, ամբաստանելոյ այդ միեւնոյն նստարանին վրայ․ բանտարկութիւնն աւելի հանդարտ եւ աւելի զօրեղ երեւոյթ մը տուած էր մարմնոյն․ միակ փոփոխութիւնը զոր կը կրէր՝ մօրուքն էր, հակառակ տարիքին մեծաւ մասամբ սեւ մօրուք մը որ կը շրջանակէր իր կարմիր դէմքը․ գլուխը բոլորովին ճաղատ․ թաշկինակով քրտինքը կը սրբէր շարունակ, ապահովապէս տաքէն չէր գոյանար քրտինքն այդ մարդուն դէմքին վրայ, այլ անձկութենէն, երկիւղէն, յոյսէն, ներհակ զգացումներէ որք կը տանջէին զինքը ներքնապէս։

Յետոյ ներս մտցուցին կարճահասակ նիհար մարդ մը, դեղնած երեսով, սպիտակ սակաւաթել պեխերով, կորաքամակ, հիւանդոտ։ Միւսն էր, Աշըլխը։ Միհրան Յովհաննէսեան, որ հաւանաբար ժողովրդական բանաստեղծութեան մը նիւթ գտնել եկած էր այն օրը, կը փսփսար ականջս ի վար․ «Ես կարծեցի թէ սա հուժկու մարդն է տարփածուն, եւ այն փոքր տկար արարածն՝ ամուսինը։» Կանանց անթափանցելի քմահաճոյքները դիտող մը այդպէս չպիտի մտածէր։

Հարցաքննութիւնք սկսան․ չմտնենք այդ մանրամասնութեանց մէջ, որք անախորժ յայտարարութիւններու և պժգալի նկարագրութեանց շարք մը կը կազմեն․ «ձկնորսի» մը դատին վրայ այսքան ծանրանալն իսկ գուցէ անպատշաճ համարին անոնք որք վէպերով կը սնանին և վէպերն ապականարար կը հռչակեն, որք պարահանդէսներու մէջ յուսացուցած են և պարահանդէսն անբարոյական կը նկատեն, որք չեն սխորժիր կենաց իրական կողմերուն վրայ խօսուելէն, թերեւս այն երկիւղով որ օր մը կարգը գայ իրենց ալ կեանքը պրպտելու։

Հոգեբանական էր վայրկեանն երբ ամուսին ու տարփածու դէմ առ դէմ հանդիպեցան։ Գիրգոր՝ համարձակ կանգնած՝ ձեռքերը կուրծքին վրայ խաչաձեւ, յօնքերը պռստելով՝ շեշտակի կը դիտէր Աշըլխը, մինչ սա, գլխիկոր, առանց այն կողմը նայել համարձակելու, հազիւ լսելի ձայնով մը կը պատասխանէր նախագահին հարցմանց․ և մինչեւ վերջը նոյն դիրքին մէջ մնաց։ Ո՛չ ոք պիտի մեղադրէր զինքն այդ խղճալի երեւոյթին համար, իր դիրքը եղկելի կերպով «փափուկ» էր։ Բայց Գիրգոր նայելով միայն չէր շատանար, այլ խօսք ալ կ'ուզէր անոր, իր ռամկական լեզուին տակ ազդեցիկ բառեր կը գտնէր ստիպելու համար իր հակառակորդն որ խոստովանի ամեն բան։ Աշըլխ կը մնար լուռ և արձանացեալ․ եթէ գողութեան մը վրայ դառնար խնդիրը, թերեւս աւելի դիւրին ըլլար խօսեցունել տալ այդ մարդը։

Վկայից իւրաքանչիւրն որ կուգար իր յայտարարութիւնն ընել, էջ մը կը յաւելուր այն ընտանեկան տխուր տաղին վրայ որ մթնշաղին տեղի ունեցած էր Ոսկեղջիւրի հանդարտիկ ու աղքատիկ մէկ թաղին մէջ, առանց աղմուկի, բնական բանի մը պէս, այլ բուռն կերպով։ Նաւավարն այս անգամ ի բաց մերկացաւ հաւասարութեան քօղն որ առաջին դատավարութեան պահուն, ինչպէս ինք կըսէր, ծանրացուցած էր իր վիճակը։ Հիմակ ամեն պարզայ կը պատմէր մերկապարանոց, այլ միշտ վարանումով մը։ Որդին, Աքրիպաղ, այդ վարանումն ալ չունեցաւ, երբ հարկ եղաւ մօրը անբարոյականութիւնն հաստատել՝ հօրը կեանքը փրկելու համար։ Տմ՛եր, սարսռեցուցիչ շունչ մը կը սաւառնէր կարծես այդ վայրկենին դատարանի մթնոլորտին մէջ։ Բարեբաղդաբար հոն էր փաստաբանը, պատրաստ խօսելու, անպատկառ պատկառոտ քօղի մը տակ ծածկելու։ Երբ ինքը բերանը բացաւ, շունչ առինք, և ապահով եմ որ եթէ հոն գտնուէին ինքզինքնին blasé կոչող մեր պարոններն՝ որք յափրացողի, բանէ մը չ'ազդուողի, նողկանք և հաճոյք հաւասարապէս չ'զգացողի ձեւեր կ'առնուն, իրենք ալ շունչ պիտի առնուին, վասն զի իրենք ալ պժգացած պիտի ըլլային՝ հասարակ մահկանացուաց պէս։

Փաստաբանը գիտէք,—Սարաճ Թորոս էֆէնտին էր։ Զինքը ճանչնալէս շատ առաջ, ծաղկոցի գրասեղաններուն վրայ լսած էի իր անունը, Գամալիէլներու համբաւաւոր դատին ժամանակ։ Ցորեկուան զբօսանքին, ընկերներով կը խօսակցէինք այդ խորհրդաւոր ոճրագործութեան վրայ և զարմացմամբ մը կը հարցունէինք թէ փաստաբանն ի՞նչպէս կրնայ մարդասպան մը ազատել։ Եւ գրեթէ քսան տարիներ ետքը, օր մը յանկարծ ինքզինքս գտնելով դատարանի մը մէջ, միեւնոյն փաստաբանին հանդէպ՝ որ անխռով նստած էր կանաչ փոքրիկ սեղանին առջեւ, ձեռքը բռնած քանի մը թուղթեր և վարդագոյն տետրակ մը,—զոր ուրիշ տեղ բանաստեղծութեանց հաւաքածոյ մը պիտի կարծէի և որ պատժական օրինագիրքն է եղեր,—միեւնոյն մտածումը կ'ունենայի, թէ փաստաբանն ի՞նչպէս պիտի կրնայ մարդասպան մը ազատել։ Թերեւս փաստաբանն ինքն իսկ նոյն մտածումը կ'ունենար այդ վայրկենին, այնքա՛ն անըմբռնելի, անլուծանելի է հարցն, և այնքա՛ն ճակատագրային է կամ նախախնամական՝ տրուելիք վճիռն որ հաշիւ ու ենթադրութիւն չի վերցուներ։

Ընկերական կոչեցինք խնդիրն որ կը յուզուէր Պատէմլիքի ոճրին առթիւ։ Սարաճ էֆէնտիի պաշտպանողական ճառն յստակօրէն կը պարզէր ուշագրաւ տեսութիւններ այդ խնդրոյն վրայ, որ իր բուն բառով՝ ամուսնական խնդիրն է ի մեզ։ Լաւագոյն հաճոյքը զոր կրնանք անշուշտ պատճառել մեր ընթերցողաց, այդ ճառին ամբողջակի հրատարակումն է։ Իրեն կը թողումք ուրեմն խօսքը վաղուան համար, առանց այս անցողակի տպաւորութեանց մէջ զայն ամփոփել փորձելու։

Երբ պաշտպանողական վերջին խօսքն արտասանեց փաստաբանը, տեսարանը փոխուեցաւ․ դատաւորք փակուեցան խորհրդակցութեան սենեակն․ ընդհանուր դատախազը քաշուեցաւ դիւանատունը․ ունկնդիրք ցրուեցան սրահներուն մէջ, ուր սրտատրոփ անձկութիւն մը կը տիրէր եւ տեսակ տեսակ ենթադրութիւնք կըլլային։ Գիրգոր միայն գամուած կը մնար իր տեղը, երկու ոստիկանաց մէջտեղ։ Ի՞նչ կ'անցնէր արդեօք այդ վայրկենին հեգ մարդուն գանկին մէջ, թիապարտութեան անհեղ ստուեր մը զոր հազիւ կը լուսաւորէր ազատման յուսոյ թեթեւ նշոյլ մը։ «Աստուած ողորմած է» կըսէր ու քրտինքը կը սրբէր։ Բայց այդ ճգնաժամը ոչինչ էր բաղդատմամբ յաջորդին, երբ սրահը վերստին լեցուեցաւ, դատաւորք բազմեցան իրենց տեղերն ու քարտուղարն սկսաւ կարդալ յանցաւորութեան աստիճանն որոշող վճռագիրը։ Անշունչ, անշշուկ, այդ հարիւրաւոր մարդիկ սրտատրոփ կը հետեւէին բառերուն, շեշտերուն․ դեռ չաւարտած, հասկցած էինք արդէն թէ Գիրգոր փրկուած էր։ Ինք միայն՝ յապուշ կրթեալ, արձանացեալ կանգնած էր․ ուշադրութեամբ իր երեսը կը նայէի․ դիմագծերը, աչքերը ոչինչ կ'արտայայտէին․ պաշտօնական լեզուն չի հասկնալով, չէր գիտեր թէ ինչ կարդացին իրեն համար, դատապարտուա՞ծ էր թէ ազատուած․ փաստաբանը չի համբերեց, եւ քայլ մը առնելով դէպի նա, «Աչքդ լո՛յս», Գիրգոր» ըսաւ։

Աչքդ լո՛յս․ ինչ աղուոր բացատրութիւն։ Իրաւ ալ լուսաւորուեցան հեգ մարդուն աչքերը, շլացում մը, խղդտացում մը ունեցան, արցունքով լեցուեցան․ երկու ձեռքերը կարկառեց․ որքա՛ն բաներ ըսել կ'ուզէր, ու քանի մը բառ միայն կրցաւ թոթովել։

Երկրորդ դադարէն յետոյ, երբ նախագահն «Ալ ազատ ես, Թողէք որ երթայ» փրկարար վճիռն արտասանեց, սրահը թնդացունող ծափահարութեանց մէջտեղ, Գիրգոր փղձկում մը ունեցաւ․ մարդ կը փնտռէր համբուրելու համար։

Այնքան ժամանակից գրագէտներ հատորներ լեցնելու չափ բան գրած են Խասգիւղի վրայ, և ամենքն ալ գրագէտներն համարած են փառքն այդ գիւղին, «մուսայից ծննդավայրին»․ բայց ոչ ոք օր մը խորհած է ձկնորսներուն ու նաւավարներուն վրայ խօսելու։ Թող ներեն ինծի, եթէ իրենց մենաշնորհէն մաս մը կը խլեմ, բառ մըն ես ըսելու համար․— Խասգիւղ կրնայ պարծիլ նաեւ իր նաւավարներովն ու ձկնորսներովն։

Ազնի՛ւ մարդիկ, որք եղբօր մը պէս շրջապատեցին, գրկեցին, համբուրեցին իրենց արհեստակիցը որ պիտի երթար իրենց հետ թիավարելու,—ոչ այլ ևս թիաբանին մէջ,— այլ ազատ ծովուն վրայ, Ոսկեղջիւրի գեղածիծաղ երկնից տակ։ Առին տարին զայն, այնքան խանդավառ և արագ, որ Ներանցքին երկայնութեամբ խառնեալ բազմութեան մէջ ի զուր փնտռեցի անգամ մ'ալ տեսնել Քէչէշ Գիրգորը։

Վարը, պաշտօնատան պարտէզին մէջ, վանդակորմին առջեւ կ'սպասէր դագաղանման սեւ կառքը՝ որ բանտէն բերած էր ամբաստանեալը եւ հիմա պարապ պիտի դառնար․ կառապանը մտրակեց ձիերն որք, իրենց բեռէն թեթեւցած, քառատրոփ սուրացին հրապարակին վրայէն և անհետացան փոշւոյ դէզերուն մէջ զոր կը հանէին իրենց շուրջ։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Ադրիանուպոլսէն հետեւեալ լուրերը կը հաղորդեն մեզ։

Ադր․ Պոլսոյ Գաւառ․ Ժողովոյ մէջ ժամանակի փոփոխութիւն կատարուելով, վիճակաւ դադարեալ երեսփոխանաց տեղ Ադր․ Պոլսոյ Ս․ Կարապետ թաղէն Մկրտիչ Մ․ Բեամթիպեան և Գրիգոր Մ․ Պասմաճեան և Փիլիպէի թեմէն Յակոբ Պապիկեան և Խաչիկ Աղասեան էֆէնտիք երեսփոխան ընտրեցան։

—Ադր․ Պոլսոյ Գաւառ․ Ընդհ․ Ժողովոյ 91-92 շրջանի առաջին նիստն Յունիս 16/28 կիւրակէ օր տեղի ունենալով նախ և առաջ Դիւանի ընտրութեան համար քուէարկութիւն կատարուելով Սահակ էֆ Պարոնեան ատենապետ, Ստեփան Թադէոսեան էֆ․ ատենադպիր, Խաչիկ Հովուեան էֆ․ փ․ ատենապետ և Ռուբէն Բէրճաւէճեան էֆ․ փ․ ատենադպիր ընտրեցան։ Յետ որոյ Կրօն․ և Քաղ․ ժողովոց երկամեայ շրջանը լրացած լինելով ընտրութեան ձեռնարկուեցաւ և Արժ․ Տ․ Մկրտիչ Աւագ քհն․ Պասմաճեան, Արժ․ Տ․ Արսէն քհն․ Դերձակեան և Արժ․ Տ․ Խորէն քահանայ Սարկաւագեան կրօնական ժողովոյ անդամ և Ամբակումեան Խաչիկ, Իսագուլեան Սուքիաս, Ոսնճեան Յարութիւն, Պէնլեան Յովհաննէս և Բիւչիւքեան Տիգրան էֆէնտիք Քաղ․ ժողովոյ անդամ ընտրեցան։

—Ընդհ․ Ժողովոյ 90-91 տարւոյ վերջին նիստին մէջ վիճակաւ դադարեալ երեսփոխաններէն Կ․ Բանթիկ էֆ․ առաջարկ մը ներկայեց՝ նկատելով թէ Սոֆիա և Աչխօլու Պուրկազի քաղաքներն որք մի քանի տարիներէ ի վեր վիճակիս իբր թեմ գրուած են, ի Տեսէ Աղաճ ալ ի նորոյ եկեղեցի մը կառուցուած և հոն սահմանադրապէս Թաղ․ Խորհուրդ ալ կազմուած է, և նկատելով որ ըստ Ազգ․ Սահմանադրութեան՝ ամեն թեմ իրաւունք ունի Գաւառ․ Ժողովոյ երեսփոխան տալու, մինչ վերոյիշեալ քաղաքներէն մինչեւ ցարդ երեսփոխան ուղուած չէ, ուստի առաջարկեց որ յետ օրինական գործողութեան կատարուելուն նոյն տեղերէ ալ երեսփոխան ընտրուելու համար հրահանգ տրուի։ Ժողովը սոյն առաջարկն օրինաւոր տեսնելով սկզբամբ եւ միաձայնութեամբ ընդունեց և յառաջիկայ նիստերու մէջ այս մասին որոշում մը տրուելու համար իւր օրակարգն անցուց։

—Ադր․ Պոլսոյ Սբ․ Թորոս Թաղի նորակազմ Թաղ․ Խորհուրդն Արշակունեաց և Հռիփսիմեան վարժարանաց վիճակն ի նկատի առնելով հոգաբարձութեան անդամներու վրայ յաւելում ընելէ յետոյ Հռիփ․ վարժարանի հրաժարեալ խնամակալուհի տիկնաց տեղ ալ ի նորոյ Աղն․ տիկին Թէրէզիա Ս․ Եազըճեան, տիկին Լուկիչ Եղ․ Աւետիսեան, Տիկին Մաքրիկ Ս․ Սարգսեան, Տիկին Վիրժին Յ․ Մէնդիլճեան և տիկին Վիքթորիա Տ․ Բիւչիւքեան խնամակալուհի ընտրեց․ սոյնմէ տիկին Թէրէզիա Ս․ Եազըճեան հրաժարած ըլլալով, հրաժարականը ընդունուեցաւ։

Այժմ վերոյիշեալ տիկիններէ Տիկին Լուկիչ Եղ․ Աւետիսեան որ քաղաքիս առաջնակարգ ընտանեաց կը պատկանի և համակրելի բժիշկ Տօքթ․ Կ․ Եազըճեան էֆէնտիի քոյրն է և տիկին Մաքրիկ Ս․ Սարգսեան, նոյնպէս քաղաքիս երեւելի ընտանիքներէն և վաճառականներէն Մեծ․ Սարգսեան Սարգիս էֆէնտիի ամուսինն, մի քանի օր առաջ օդափոխութեան համար Կ․ Պոլիս ուղեւորեցան։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(Թիֆլիզի լրագրերէն քաղուած)

Տեղական լրագիրները հաղորդում են, որ յունիսի 5 ին վախճանվից Պետերբուրգում, այդ քաղաքի համալսարանի վրաց լեզուի և գրականութեան նախկին պրոֆէսոր Դ․ Չուբինով․ Հանգուցեալը ծնվել է 1814 թւին և գլխաւորապէս յայտնի եղաւ վրաց հասարակութեանը թէ՛ իր պրոֆեսորական գործունէութեամբ և թէ՛ վրացերէն-ռուսերէն ու ռուսերէն-վրացերէն բառարանների հրատարակութեամբ։ Ասում են որ հանգուցեալի մարմինը կը բերվի Թիֆլիս։

—Երեւանեան հրապարակի վրայ ռուս բանաստեղծ Պուշկինին արձան կանգնեցնելու համար անդրիագործ Խոդորովիչն ընդ ամենը 2,236 ր․ է պահանջել։ Նա պարտաւորւում է արձանը կանգնեցնել մինչեւ այս տարուայ հոկտեմբերի 19-ը։

—Յունիս 7-ին Անդրկովկասեան երկաթուղով Թիֆլիսի վրայով 200 պուդ անգլիական արծաթ տարան դէպի Բաթում և այնտեղից Պարսկաստան։

—Լրագիրները լսել են, որ Պարսից կառավարութիւնը դիտաւորութիւն ունի Ռուսաստանից գաղթող հրէաներին Պարսկաստանում բնակեցնել։

—Այն փոքրիկ մասնախումբը, որը ընտրված էր մի գումար հաւաքելու առաջիկայ տարին հայոց թատրոնին նպաստելու համար, մինչեւ այժմ հանգանակել է մօտ 1800 րուբլի։

—Մօտ ժամանակներս մեզ մօտ հիւր պէտք է գայ յայտնի երաժիշտ Ռուբէնշտայն, որը մտադիր է ամառն անցկացնել հռչակի Բօրժօմում։

—Ախալցխայից գրում են․ «Յունիսի 4ին, երեկոյեան Փոցխով գետը սաստիկ հեղեղուեց, որպիսին չէ տեսնուած մինչ օրս․ կարելի է ասել, որ ջուրը սովորականից 10 անգամ շատացել էր։ Հեղեղը քշել է Բուխաեանց եզրայլների մօտ 600 սաժ․ վառելափայտը․ լցուել է շատ տներ, որտեղից մարդկանց ազատել են պատերը ծակելով։ Կամուրջը սաստիկ վնասուել է, այնպէս որ վրայից ոչ ոքի չեն թողում անցնելու։

Ասում են, որ Փոցխովի կողմերում սաստիկ կարկուտ է եկել, որ ծածկել է բոլորովին մօտ 10 գիւղ, որոնց վնասը հասնում է մինչեւ 100.000 րուբլու։ Գետը բերում էր իւր հետ կովի, ձիու և ուրիշ կենդանիների դիեր։

—Իւր ժամանակին հաղորդել էինք, որ Կովկասի նախկին կառավարչապետ Իշխ․ Դոնդուկով-Կորսակովը կառավարութեան հաստատութեան մի ծրագիր էր առաջարկել, թէ ինչ կերպ կարելի էր Սեւ ծովի շրջանում նորանոր գաղթականներ բնակեցնել։ Այդ ծրագիրն անցեալ տարի քննուեց մի մինիստրների ժողովում և մի քանի մասնաւոր կէտերի վերաբերմամբ տարաձայնութիւններ յարոյց։ Ներկայումս այդ ծրագիրը, ինչպէս հաղորդում են մայրաքաղաքի թերթերը, մի քանի փոփոխութիւններով պետական խորհրդի հաստատութեան է առաջարկւում։ Սեւ ծովի շրջանում պարապ հող գտնւում է մօտ 28 000 դեսեատին որտեղ թափառական ցեղեր են ապրում․ իսկ արքունի հողերի քանակութիւնը նոյն շրջանում 200,000 դեսեատին է։

—Այս տարի Թիֆլիսի 1ի կլասիքական գիմնազիոնում աւարտող աշակերտներից 5ը հայեր են։

—Տեղական թերթերի ասելով, անցեալ շաբաթ աւազակներ են յարձակուել Բօրժօմի պօստ-հեռագրատան վրայ եւ, դիմադրապահ պոստալիօնին ու ծառային վիրաւորելով, մօտ 7000 րուբլու փողի ծրարներ են յափշտակել։ Աւազակները բռնուած են եւ բանտարկուած։

ԴԵՂԱՐԱՆՔ ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Ամէն անհատի և մանաւանդ ընտանեաց տէր անձի համար՝ իւր բնակած թաղին մէջ՝ անհրաժեշտ կերպիւ պահանջելի մի քանի էական պայմաններ կան, ինչպէս՝ առողջ օդ, անապակ ջուր, բժիշկ և դեղագործ՝ ի մասին մարմնականին, եկեղեցի, բարեկարգ վարժարան և ազնիւ ընկերութիւն ի մասին հոգեկան և բարոյական պիտոյից։

Այս անգամ իմ խօսքս պիտի մասնաւորեմ գլխաւորապէս Խասգիւղի դեղագործին վրայ, իբրեւ թաղեցի իմ խնդակցութիւնս և շնորհակալութիւնս նմա յայտնելու համար։

Խասգիւղի մէջ կան՝ հայ թէ օտարազգի մի քանի դեղագործներ՝ որոց մին նորեկ մ'է տակաւին։ Իսկ նա՝ որ իւր իւր արհեստին կատարեալ գիտակցութեամբն ու մանաւանդ մարդասիրական արարքներովն՝ է հանրածանօթ և հաւասարապէս թաղին ամեն ազգի հասարակութեանց համակրելի՝ կը կոչուի Ալեքսան էֆէնտի Մանուկեան, երիտասարդ և բանիբուն մի արհեստաւոր որ՝ ութն տարիներէ հետէ հաստատուած է ի Խասգիւղ և իւր ազնիւ բնաւորութեամբն ու խղճահարութեամբ՝ իրաւամբ գրաւած է ամբողջ թաղեցւոյն սէրն ու վստահութիւնը։

Ինչպէս յայտնի է, թաղիս մէջ տասն և մէկ տարիէ ի վեր հիմնուած՝ Աղքատաց Խնամակալութիւն մը կայ որ յարատեւ և արդիւնաւորապէս գործած է ցարդ՝ ի մխիթարութիւն թաղիս բազմաթիւ եւ անտէրունչ աղքատաց։

Ալեքսան էֆէնտի Մանուկեան՝ ինքն է որ ութը տարիներէ ի վեր հազուագիւտ զոհողութեամբ դեղ կը մատակարարէ յիշեալ Խնամակալութեան պաշտպանութեան ներքեւ գտնուող հիւանդաց հակառակ իւր նիւթական համեստ վիճակին։

Աւելորդ է ըսել թէ Խնամակալութիւն և թաղեցիք գոհ մնացած են այն անձնուիրութեան և զոհողութեանց համար զորս Մանուկեան էֆէնտի սիրով յանձն առած է՝ նպաստամատոյց և աջակից գտնուելով թէ սոյն մարդասիրական հաստատութեան և թէ մասնաւոր աղքատաց ցոյց տուած գթասիրութեանն համար։

Սոյն տողերը գրելով նպատակ չունիմ ո՛չ զինքը շողոքորթել և ոչ ալ իւր ռէքլամն ընել որոյ պէտք չունի արդէն, այլ կը փափաքիմ սրտապնդել զինքն որ՝ առանց երբէք կարեւորութիւն տալու վերջերս սկսած արհեստական հակառակութեանց շարունակէ հաստատապէս հետեւիլ այն ուղիղ, անվհատ և պարկեշտ ընթացքին մէջ զոր իրեն նշանարան ընտրած է։

ԽԱՍԳԻՒՂՑԻ ՄԸ

Խասգիւղ 25 յունիս 91

ԱԶԴ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Օրէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Մընտի, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն առտ հասաւ։

Իւկօ շոգենաւը, նաւապետ Ուիլէթ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 17ին պիտի մեկնի ուղղակի Կ․ Պոլիս գալու համար։

ԱԶԴ

Ֆօվինեան շոգենաւը, նաւապետ Մօր, պիտի մեկնի շաբաթ օր ամսոյս 11 ին, դէպ ի Լիվրբօլ ուղղակի։

Ֆալեան շոգենաւը կ'սպասուի Լիվրբօլէ դէպ ի 15 ամսոյս։

ԷՏ. ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Գործակալ Ֆօվինեան և Ֆալեան շոգ․ ընկ․

ՏՕՔԹՕՐ
ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆ
ուղեղի, ողնածուծի եւ բովանդակ ջղային դրութեան վերաբերեալ ախտից
Ամեն օր, յետ կէսաւուր
Ի Բերա Պէքեար փողոց Թիւ 9
23

ԾՈՎ ՄՏՆԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿԸ

Անշուշտ այս եղանակիս ամենէ աւելի պէտք կ'զգացուի հավլու, պուրնուզ վերաբերեալ ապրանաց, որոց ամենընտիրը գնելու համար դիմել Մէլվաճեան նորահաստատ վաճառատունը, ի Քոյթուքճիլար Պաշի Սէրէթճի խան վարի յարկ թիւ 16։ Ուր պիտի գտնէք նաեւ Պրուսական ապրանաց ճոխ հաւաքածոյ մը [illegible] օծանելիք և այլ պիտոյից յատուկ։

Մէլվաճեան ժամացոյցի վաճառատունն ալ Մահմուտ-Փաշայի գլուխ թիւ 3, ամեն ճաշակի և ամեն քսակի յարմար ոսկի արծաթ, եւ նիքել ժամացոյցներ մեծ և փոքր քանակութեամբ կը ծախուի որոց գներէն կրնան ՄԷԼՎԱՃԵԱՆ օգտիլ ժամացոյցի առեւտուրով զբաղող վաճառականք, յանձնառուք և արգոյ հասարակութիւնը։

1-20

ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԵՒ ՈՍՏԱՆԱՒՈՐԻ
Բ․ ԶԱՎԱՐԺ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՄ

Քիչ ժամանակի մէջ ուսուցանելով Առեւտրական թուաբանութիւն, Տոկոսի, Քամպիօ, Ֆօնտօ եւ այլ հաշիւներով Գործնական Տոմարակալութիւն մանրամասնութեամբ, Թղթակցութիւնք և Առեւտրական անհրաժեշտ օրէնք, Ապրանաց և արժէթղթոց ծանօթութիւնք եւն. եւն. Փափագողք դիմեն Զագմագճըլար Եօգուշի գլուխ Ճաֆէրիէ խան թիւ 3։

Այցելութեամբ դասախօսել և վաճառականաց ու սեղանաւորաց անկանոն տետրակները կանոնաւորել եւս յանձն կ'առնում։

1—5

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Մաթպախը ամիրէնէ էվվէլ վիրիլմէք իւզրէ միւպայիաանն լիզում կէօրիւնէն լաֆմ վէ միւթէֆէրրուաթըն զարարը գաթիսի իչրա հազիրանըն եիրմի տօգուզունճու ճումա իրթէսի կիւնիւ վիրիլէճէկկինտէն թալիփ օլանլարըն էվվէլ մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտան նիհայէթ սէքիզէ գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէ պոլիւնմալարը իլան օլունուր։

26 Հազիրան 307

1—2

ՊԱՂԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ
ԻԼԱՆ

Միւպայեա օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան կիւահ 1,000,000 գըյեէ թէնզիլ գըլընմըշ վէ պէհէր գըյեսի 22 փարայա թալիպի էօհտէսինտէ պուլունմուշ օլուպ թէմտիտը րումինին 1ինճի փազար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէք իրթէսի կիւնի 100ատէ 5 թէ զիյի գապուլ օլունաճաղըն իխպարընա թալիպ օլանլարըն մագամը էր սալիրի լէվազըմաթ տաիրէ ի կէլմէլէրի իլան օլունուր։

26 Հազիրան 1891 Նօ․ 63 1—3

Տամիր վէ Տէշրիթ մէվգրլէրինտէ պուլունան աաքիր իչուն մաշալինէ մէվգրի միւնագասայա վազ օլունան էրզագը միւթէնէֆվիրէ ֆիյաթը մուխմէլէրի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան իխպարընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթա զարֆընտա մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

26 Հազիրան 1891 Նօ․ 64 1—3

Հինտ Թապիր օլունուր Եվրօպանըն թուզլու եաշ էօքիւզ վէ ինէք կէօնի ատէտ 300,000, պէհէր գըրէէի ճէտիտի 6 ղրուշ 30 փարա։

Թուզլու եաշ Եվրօպա կէօնի ատէտ 30,000, պէհէր գըրէէի ճէտիտի 7 ղրուշ։

Եվրօպանըն թուզլու եաշ տանա կէօնիւ ատէտ 5000, պէհէր գըրէէի ճէտիտի 7 ղրուշ 20 փարա։

Պէյքօզ տապաղխանէսի իչիւն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգրի միւնագասայա գօնուլան պալէտաէ մուբագղամ իւչ գալէմ կէօն ֆիյաթը մուրագգամէլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ, թէմտիտը րումինին 10ընճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասայը պիլ իճրա, մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն, իխպարընա վէ 11ինճի կիւնիւ 100ատէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը ճէլիլը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

25 Հազիրան 1891 Նօ․ 61 2—3

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընտա մէվճուտ վէ միւթէրաքիմ չուհա վէ ապա վէ պէզ գըրփընթըլարը իլէ քէօհնէ վէ իւլիմալտէն սաքըթ էշեանըն ֆիւրուխթը զըմնընտա միւզայէտէլէրի իճրա օլունմագտա պուլունտուղընտան ֆիաթլարընըն զամմը իլէ իշլիրանընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթա զարֆընտա մագամը ճէլիլը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

25 Հազիրան 1891 Նօ․ 62 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 2,170,355

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Գ սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

Արուեստից պաշտպան մեր Ինքնակալին՝ Օգոստ. Սուլթանի ամենաբարձր գնահատութեան արժանացած ընտրելագոյն Ֆանէլա ապրանքներէ մեծ քանակութեամբ ի վաճառ կը հանուին այս անգամ մեր հիւսարանին մէջ

Վ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ.

Մահմուտ փաշա, Քիւրքճիեան Թ. 26 և Պաչչէ գաբու մաքսատան կարգ Թ. 44, Թօշափիյէ վաճառատան մէջ:

Հիւսարանը Ֆրանսական գերազանց ապրանաց նոյն և նմանը պատրաստելէ զատ, յաճախորդաց կ'ընծայէ մեծամեծ առաւելութիւններ թէ՛ գնոց աժանութեան և թէ՛ ապրանաց դիմացկունութեան եւ չի քաշուելուն կողմանէ:

Ըստ խնդրանաց կրնան պատրաստուիլ մետաքսէ չքեղագոյն շալիկներ ամառուան տաքը զովացնող:

Անխառն բրդէ բարակ և թանձր, մանածէ, ևլն, Արանց. կանանց և տղայոց համար:

ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.

Պարզ ձեւերով եւ ըստ խնդրանաց, ամենէն նրբաճաշակ անձանց քմահաճոյքին յարմարող ձեւերով պատրաստութիւն:

Յաճախորդք վերջին ծայր գոհ պիտի մնան մեր ապրանաց ազնուութեան, տեսակին, գնոյն, դիմացկունութեան եւ այլն մասին: 271 ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՈՍԿԵԱՅ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ

ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

2218

Ֆրանսայի և օտար բժշկաց 4000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է:

Կազդուրէ և զօրացուցանէ ստամոքսը, կ'աւելցնէ ախորժակը և կը դիւրացնէ մարսողութիւնը

կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԵՒ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Դողի մը պէս որ գիշեր ատեն գնդ կը կողոպտէ, այդ հիւանդութիւն մեր վրայ կը յարձակի գաղտագողի: Անկից տառապողները ցաւեր կը զգան իրենց կուրծքին ու կողերուն, և երբեմն նոյն իսկ իրենց կռնակին մէջ. Ձանձրոյթ կը զգան և ննջելու պէտք մը: Բերանը դառնահամ կ'ըլլայ մանաւանդ առտուն, Ատամունք կ'աղտեղին տեսակ մը թանձր լորձունքով: Ախորժակը բաց չըլլար: Հիւանդն իւր ստամոքսին վրայ մեծ ծանրութիւն մը կը զգայ, և երբեմն ստամոքսին խոռոչներուն մէջ ալ տկարութեան զգացում մը և անյագ պարապութիւն մը: Ժամանակէ մը ետք չոր հազ մը կ'սկսի որուն հետ սակայն, մէկ քանի ամէն կանաչագոյն թուք մը կուգայ: Հիւանդն անդուլ խոնջութիւն մը կը զգայ և ի զուր քունն օգնութեան կը կոչ, որ ոչ մէկ ամոքում կը շնորհէ նմա: Յետոյ հիւանդը կ'ըլլայ ջղային, գայրացկոտ և թախծալից. և ամէն բան գէշ կերեւի իրեն: Երբ յանկարծ ոտք ելնէ, տեսակ մը ցնորում կը զգայ: փորհարութիւն կունենայ, ատեն ատեն մորթը չոր եւ տաք կ'ըլլայ, եւ արիւնն թանձր ու անշարժ, աչաց սպիտակուցը դեղնորակ գոյն մը կ'առնու, քիչ եւ դժուարաւ կը միզէ: Հիւանդը շատ անգամ կ'սորվէ կերած կերակուրները դուրս տալ. փոխումները բերնին մէջ երբեմն գաղն, երբեմն քաղցր համ մը կը ձգեն, և շատ անգամ անոնց կը հետեւի սրտի բաբախում: Հիւանդին տեսողութիւնը կը տկարանայ, եւ աչաց առջեւ միշտ բիծեր կը տեսնէ, մեծ յոգնութիւն եւ տկարութիւն կը զգայ: Բոլոր այս ախտանշանք հետզհետէ կը յայտնուին: Կ'ըսուի թէ ժողովրդեան երեք չորրորդ մասը կը տառապի այդ ախտով այս կամ այն ձեւին տակ: Բժիշկները շատ անգամ կը խաբուին այս ախտին բնութեանը վրայ: Ոմանք կը դարմանեն զայն իբր լեարդի հիւանդութիւն մը, այլք իբր դժուարամարսութիւն, եւ վերջապէս ոմանք ալ իբր փայծաղնացաւ, ևլն, բայց իրենց դարմաններէն ոչ մին յաջողութիւն գտած է: Եւ սակայն հնարուած է «Fxtract of Roots» կամ Մէօ Սիկըլի բուժիչ օշարակն, որ ամէն հիւանդութիւն կը բժշկէ:

Անմարսողութիւնն յայտ ծանր հիւանդութիւն մըն է, որով կը տառապի ընկերութեան մէկ բազմաթիւ դասակարգն եւ որմէ յառաջ կ'ուգան աղէտալի հետեւանքներ, եթէ անմիջական դարման՝ ի գործ չի դրուին: Սիկըլի օշարակն ազդեցիկ դեղ մըն է, ամենէն դժուարին պարագայներու մէջ իսկ: Հրապարակին վրայ ելած բազմաթիւ կեղծերէն զգուշանալու համար դիմել Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ միակ գործակալին

ԷՏՄՈՆ ՔԱՌՈՒԱՆԱ 2214

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վայվոտա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 97

ԱԶԴ

Կահաւորման և կառքի կազմածներու վերաբերեալ ամեն ինչ որ գնել ուզէք՝ նախ դիմեցէք ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆՔՕ (Բերայի մանածիւղ) տան ընդարձակ մթերանոցները, Նուվօ Բազար տ'Անաթօլի, Թղթատարական և հեռագրական պաշտօնատան կից, որ վերջերս ընդունեց խիստ ճոխ մթերք մը ամեն երկրի ԳՈՐԳԵ ՈՒ, կահաւորման համար ամեն տեսակ ԿԵՐՊԱՍ ԵՒ ԹԱՒԱՊԱՍՏԱՌ, ՎԱՐԱԳՈՅՐ, ԺԱՆԵԱԿ, ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԱՊԱԿԻ, ՍՏՈՐ, ՔՈՒԷԹՈՆ ԿԵՐՊԱՍ, ՄՈՄԱՅՕՏ ԿՏԱՒ, ԼԻՆՈԼԷՈՄ, ԿԱՌՔԻ, ԼԱՊՏԵՐԻ, ՀԱՅԵԼԻԻ ՆԻՒԹԵՐ, ԺԱՊԱՒԷՆՆԵՐ, ամէնքն ալ վերջին նորաձեւութեան համաձայն:

Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններէն աժանութեան բացառիկ պայմաններով եղած նոր գնմանց շնորհիւ, ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆՔՕ տունը կարող է ամեն մրցում արհամարհող գներ հաստատել, և այս գիներ մինչեւ նոյնը լինելով ինչ որ են Կ. Պոլսոյ հանրածանօթ տան գիները, մի միայն ի դիւրութիւն արդէն հասարակութեան որպէս զի տեղափոխուելու նեղութիւնը չկրէ և կարենայ միեւնոյն առաւելութիւնները վայելել Բերա եւս: 124

THE CYCLOSTYLE DUPLICATING APPARATUS

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԻՉ ԳՈՐԾԻ

(ԱՐՏՕՆԱԳԻՐ ԿԸՍԹԸԼԸՆԹԸՐԻ)

Կարելի է 2000 նման օրինակներ (copie) արտագրել սեւ և անջնջելի մելանով ամեն տեսակ Շրջաբերականներու, Գրութիւններու, Նկարներու և Երաժշտութեան:

Առանց լուացքի, լոգացման, ելեքտրականութեան, քիմիական արտադրութեանց կամ անիլէններու

Այս միջոցը պարզ, արագ, մաքուր, դիւրակիր և ամենէն աւելի խնայողական է:

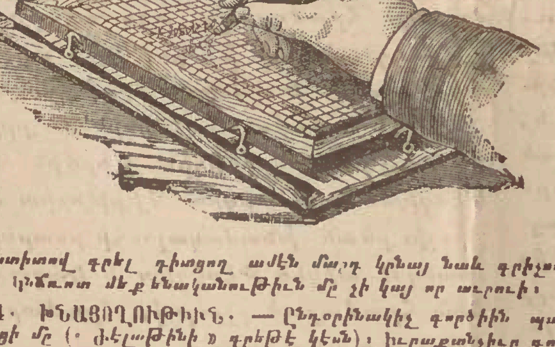

Ուրիշ միջոցներու վրայ Ընդօրինակիչ Գործիին ունեցած առաւելութիւնքն հետեւեալներն են:

1. ԳԵՐԸՆՏԻՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ. — Բոլոր հետեւ օրինակներն սեւ մելանով կ'ըլլան և գրութեան դրոշմը կը պահուի, այս միջոցով տպուած շրջաբերական մը՝ ձեռքով գրուած նամակի մը ճիշդ նմանը կ'ըլլայ:

2. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Այս միջոցով կը ստացուի երկու հազար հատ օրինակներ այնքան լաւ որքան առաջին օրինակներ, և վերջինը պիտի ըլլայ առաջնոյն չափ փայլուն:

3. ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Մատիտով գրել գիտցող ամէն մարդ կրնայ նաև գրիչով գրել: Տղայ մ'իսկ կրնայ օրինակներն առնել: Կինուոր մեքենականութիւն մը չի կայ որ աւրուի:

4. ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Ընդօրինակիչ գործիին պահպանումն աւելի աժան կ'ըլլայ քան ուրիշ միջոցի մը («ժէլաթինի» գրեթէ կէսն): Իւրաքանչիւր գործիքի հետ բաւական նիւթ կայ՝ վեց ամիս գործածելու համար (շաբաթն անգամ մը աշխատելով):

5. ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ. — Բնագիրն այնքան շուտ կարելի է գրել որքան մատիտով (թանձր մելանի հետ մաքառելու պէտք չկայ) և գրութիւնը լմննալուն պէս օրինակներուն կարելի է սկսիլ: Թանաքուած գլանաձեւ ճախարակ մը մաքուր և ճոխ տպագրութիւն մը կ'արտադրէ: Ժամուան մը մէջ 60 օրինակ կարելի է հանել: Պզտիկ ծաւալով շրջաբերական մը կրնայ գրուիլ և կէս ժամուան մէջ 200 օրինակներ ունենալ:

6. ՅԱՒԵԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ. — Կարելի է երկար ատեն բնագիրը մէկ կողմ թողուլ, և յետոյ ուզուածին չափ օրինակներ հանել անկից

7. ՍԽԱԼՆԵՐՆ ՈՒՂՂԵԼ. — Ո և է սխալ մը կարելի է ուղղել պարզապէս փթամատով ջնջելով ջնջելիք խօսքերը և անոնց տեղ գրելով ուզուած խօսքերը:

Այս միջոց անպատեհութիւններէ զերծ է, զոր ունին ուրիշ գրութիւններ:

Այս հրաշալի ընդօրինակիչ գործիին Կ. Պոլսոյ վաճառողն է ԷՏՄՈՆՏ ՔԱՌՈՒԱՆԱ 2284

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց Վայվոտա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 97

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	121,984
Պահեստի դրամ	» »	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ:

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Ց. ՍԱՐԸԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց

Սթամպօլ, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 27, մաքսատան դիմաց: 19

ՀՌՈՄԱՆԵԿԱՆ ՕՃԱՌ ԿԱՓՈՒՆԱՅ

ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՆՈՂ ՄԱՐՄՆՈՅ ԳՈՅՆԸ, ՄԻՇՏ ՕՃԱՌ ԿԱՓԹԻԹ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ:

Ընդամենն մը փորձը պիտի հաստատէ ամեն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամեն հեղանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ: Նաեւ անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարինի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ: Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցնէ: Ընծեռ կ'ընէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամեն բրտութիւն և բծաւորութիւն: Եւ աս ամեն բանով անկարելը կ'ընէ մտնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է:

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Կը ծախուի Բարիզ ու Նիւ Եօրք՝ Ազգական սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով:

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտըրըմ Էտմոն Քառուանայի քով:

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իպիտօսի անուշահոտութեանց վաճառատունը: 2218

PHOSPHATE DF FER

DE LERAS

Docteur ès-Sciences, Pharmacien
à PARIS

Այս դեղը, որ թանձրացած երկաթեայ հանքային ջուրի մը կը նմանի և որ երկաթեայ դեղերուն մէջ միակն է արեան կլօրանիններուն գրեթէ բաղադրութիւնը ունեցող, արեան և ոսկրներու նորոգիչ և ույժ տուող է. Երբեք պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի յոգնեցներ և ակռաները չի սեւցներ. միշտ յաջողութեամբ կը գործածուի ստամոքսի ցաւերու, գունատութեան, արեան նուազման և ամէն և ամէն տկարութեանց համար որոնց ենթակայ են կանայք, դեռահաս օրիորդներ և տղայք, երբ գունատ, անարիւն և ախորժակէ զուրկ են.

Կը ծախուի 'ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց 8, Կրինօլ և ընկ. և կամ ամէն գլխաւոր դեղարաններու մէջ. C

SIROP DE RAIFORT IODÉ

DE GRIMAULT & Cie

Pharmaciens à Paris

Բարիզտէ մուգիմ էճզաճը Կրիմօլ վէ գումբանեասընըն Սիրօ տը Րէֆօր իօտէ նամ շուրուպու.

Եիկիրմի սէնէտէն պէրու, չօճուգլարա մախսուս խասթալըգլար իչին, Մօրինա Պալըգ Եաղը, վէ պօրպիթի տէֆ իտէր շուրուպ էկլինէ, իչպու շուրուպ վիրիլիր, բէք չօգ մուվաֆֆագիյէթը կէօրիւլմիւշ տիւր:

Թօզագտա չըգան ուքլարըն Թըգանմասընա, վէ իւֆիւնէթլէնմէսինէ, վէ խըրըթլաղըն, վէ տէրի, վէ պաչ, վէ եւէլին տիչլէրը վիրմէսինէ գարըշը, ալէա պիր իլաճ օլտուղու կիպի հըրտաաչար, սինիրէ գուվվէթ վիրիր, րէնքսիզլիյի, վէ վիճուտ կէվչէքլիյինի տէֆ իտէր, վէ չօճուգլարա քէնտի թապիի գուվվէթ վէ չէնմիրլէպալիկինի վիրիր:

Պու մուալիճէ մէմէտէքի չօճուգլարըն վիճուտինտէ հուսուլէ կէլիւպ, վէ «Գրուպ տը լէ» թէսմիյէ օլունան իլլէթ իչին շիֆալը տըր: վէ գանը թէմիզլէյիճի տիր:

Սաթըլըր պիւյիւք էճզախանէլէրտէ:

Բարիզտէ Վիվիէն սօգագընտա 8 նումէրօլու մաղազատա վէ սայիր մէշհուր էճզախանէլէրտէ պուլունուր. C

ԼԱՎԸՆԻՐ ՏԸ ՖԱՄԻՅԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՍՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ
ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, ՐԷՓԻՒԼԻՔ ՓՈՂՈՑ. ԼԻՈՆ (ՖՐԱՆՍԱ)
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ
100.000 000 Ֆրանք

ԼԱՎԸՆԻՐ ՏԸ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մը ունեցած է: Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամը մէջ վերակազմել դրամագլուխն:

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմազիմի են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գլխավճարք՝ փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, հանգստեան մնաւուկ ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամեն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն: Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն բացուած է 18 ± Յունուարէն:

Տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Բարսեղ Էֆէնտի Թէլլալեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Շէյխ Իսլամ խան, Թիւ 11, Պահճէ Գաբու, Պոլիս: 36

ԱԾԵԼԻ ՍՐԵԼՈՒ ՔԱՐ

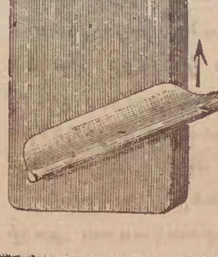

Ցարդ նմանը չտեսնուած ամենալաւ տեսակ մ'է, որ կատարեալ երաշխաւորութեամբ կը ծախուի ի միակ կեդրոնատեղին, Մահմուտ բաշա, Թարաքճըլար փողոց 114

ԵՓՐԵՄԵԱՆ ԵՂԲՐՑ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ

ուր կը գտնուին նաև ամեն տեսակ ժամացոյց և գործիքներ:

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Պաթում միջեւ կանոնաւորագնաց ճամբայ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լէյօստոն որ յուլիս 8ին Մարսիլիայէն և յուլիս 14ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի:

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինէրվ որ պիտի մեկնի յուլիս 21ին

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և ... ուղեւորութեան

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
5 Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 24/6 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:
Գշ 25/7 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօ, ի Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 26/8 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 11ին:
Դշ. 26/8 Սուրհանդակ՝ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին:
Եշ. 27/9 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Ազդ — Յունիս 25/7, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն: 10

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

Լ'ԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր.	10 000 000
Պահեստի դրամ	»	6 700 000
Գանձելի ապահովագին (Բօլ)	»	63 770 000
1890ի հասոյթք	»	15 000 000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	»	160 570 000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, Նախկին երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Փարիզու Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթէրրանէ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ:
Թ. ՕՏԷՆ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանեի և Էբէնաքի ածխահանաց ընկերութեան:
Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինէ Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան:

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Պ. Պ. Շ. ՌԷԼ ՌՈՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պօլ Ժ. ՍԼԻՒԶ, Նախկին ելմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՏԸՐՆ, Հօթինկեր և ընկ. դրամատէրց տունէն:
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Փարիզի Հիւսիսային երկաթուղւոյն:
Հ. ՄԻՐԱԲՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւրարի և ընկ. դրամատէրց տունէն:
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լիոնի երկաթուղեաց ընկերութեան վարիչ:
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և ընկ. դրամատէրց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Փարիզի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային:

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Պ. Պ. ԱԼՊԵՐ ՖՈՒ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր.	10 000 000
Պահեստի դրամ	»	93 8
Կենաց համար վճարուած	»	59 000 000
Ապահովագրեալ գումարը	»	243 580 000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանքայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2